

El nou accés a la Universitat

ENTREVISTES Eulalia Pérez | Jesús Jornet **CARPETA** Educació audiovisual a l'IES Dr. Faustí Barberà d'Alaquàs | Innovació a Magisteri amb *Espai cinema* **DIÀLEGS** Grau en Relacions Laborals i Recursos Humans | Grau en Biotecnologia **CAMPUS** El màster en Secundària

6

EL NOU SISTEMA D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT

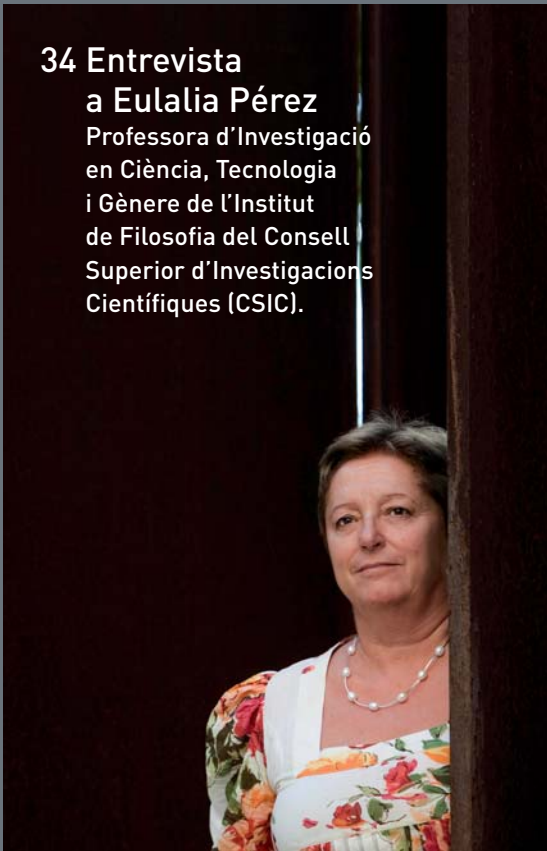
NÚM. 16_2009

SUMARI

34 Entrevista

a Eulalia Pérez

Professora d'Investigació en Ciència, Tecnologia i Gènere de l'Institut de Filosofia del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC).

22 Grau en Relacions Laborals i Recursos Humans

25 Grau en Biotecnologia

CARPETA D'EXPERIÈNCIES

28 Cinema a l'IES Faustí Barberà d'Alaquàs

31 Espai cinema: innovació educativa a Magisteri

39

CAMPUS D'INFORMACIÓ

El màster en Secundària

El professorat de secundària i l'OpenCourseWare

Els nous graus

Una exposició sobre Darwin recorre els centres valencians

Senyor Darwin, quina gran ideal!

47 Entrevista

a Jesús Jornet

Coordinador del llibre *La letra sin sangre entra*, un recull d'articles sobre l'educació dels darrers trenta anys.

FUTURA
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
Aulari III. C. Menéndez i Pelayo,
s/n, 46010 València
Tel. 963 864 734
www.uv.es/revistafutura
revista.futura@uv.es

Edició
Servei d'Informació
a l'Estudiant-DISE. Vicerectorat
de Relacions Internacionals
i Comunicació. Universitat
de València

Direcció
Charo Álvarez

Coordinació
Ferranda Martí

Redacció
Eva Llorenç

Consell de redacció
Antonio Ariño, Enrique Bigné,
María José Lorente, María
Vicenta Mestre, Dino Salinas

**Col·laboradors
en aquest número**
Magda R. Brox, Rafael
Gálvez, Carol Borràs, Antoni
Gil, Eduard Ramírez, Ma. Pilar
Ambrona, Begoña Espejo,
Juan Pablo Gamboa, José Gar-
cía Valls, Paulino García-Gasco,
Vicente González-Romá, Rosana
Martínez, David Parreño, Pilar
Alfonso, Marta Santandreu,
Gonçal López-Pampló, Laura
Guzmán, Alicia Villar

Administració
Pedro J. Sánchez, Núria Liñana

Disseny i maquetació
esestudio.es

Fotografia
Miguel Lorenzo, Ana Ponce
i Ivo Rovira

Assessorament lingüístic
Servei de Política Lingüística
de la Universitat de València

Impressió
La Gráfica ISG
ISSN:1698-6245
DL: V-4146-2004

El curs universitari 2009-2010 ve carregat de novetats. És l'any acadèmic on s'han implantat els estudis de grau a la Universitat de València i una gran part de l'alumnat, que ha començat els seus estudis universitaris, s'ha matriculat en un dels 22 primers graus. Potser, però, la major novetat queda reservada per a aquells estudiants que ara estan en segon de batxillerat i que, pel juny de 2010, s'examinaran de les noves proves d'accés, a les quals hem dedicat el monogràfic d'aquest número. En *L'accés a la Universitat* hem volgut traslladar en un estil més entenedor i sintètic el que conté la nova regulació de les proves d'accés. I atesa la rellevància de conèixer les matèries de modalitat, per poder fer una tria ajustada als interessos i les aptituds de cada futur universitari, n'hem preparat un suplement que es distribueix conjuntament amb aquest número. Els estudiants que superen la prova d'accés, juntament amb els estudiants dels cicles formatius, es trobaran amb un catàleg de 53 títols de grau totalment adaptats a l'espai europeu d'educació superior (Quaderns FUTURA, en preparació). Un altre fet molt remarcable en l'àmbit de la formació és la implantació del màster de secundària, que s'inicia amb la pretensió d'oferir una formació més sòlida que el CAP, al qual substitueix.

Amb totes aquestes novetats, i amb la mirada en l'horitzó del Campus 2015, la Universitat de València treballa, a hores d'ara, per concórrer a la qualificació de Campus d'Excel·lència Internacional, per a la qual ha estat seleccionat el projecte NAUnova.

EN NEGRETA

Psicologia, en el grup d'excel·lència de les universitats europees

La Facultat de Psicologia de la Universitat de València ha entrat a formar part del grup d'excel·lència de les universitats europees en l'informe CHE Excellence Ranking 2009, que elabora el Center for Higher Education Development (CHE). L'objectiu d'aquest rànquing és destacar les institucions que ofereixen els millors màsters i doctorats en set àrees de coneixement.

Entre els punts forts dels estudis de Psicologia de la Universitat de València, que assenyala aquest informe, hi ha la mobilitat dels estudiants, l'organització del

màster Erasmus Mundus en Psicologia del Treball, de les Organitzacions i dels Recursos Humans i el nombre d'estudiants de màster de procedència internacional.

El Centre de Desenvolupament Universitari (CHE) és una institució independent de Gütersloh (Alemanya). Cada any elabora la classificació CHE d'universitats adreçada als estudiants que volen començar els seus estudis.

LA NOVA PROVA D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT

Toni Gil Trilles
Coordinador general
de les PAU del Sistema
Universitari Valencià

El Reial decret 1892/2008, de 14 de novembre (BOE de 24 de novembre de 2008), és el marc pel qual es regula la nova prova d'accés a la universitat que s'implantarà, ja en aquest curs, per a les convocatòries de juny i setembre de 2010. Aquesta normativa bàsica ha estat modificada mínimament mitjançant dues correccions d'errades, publicades en els BOE de 28 de març de 2009 i de 21 de juliol de 2009, i també per una actualització mitjançant l'Ordre EDU/1434/2009, de 29 de maig (BOE de 4 de juny de 2009).

La Conselleria d'Educació publicarà, en breu, una ordre que regularà la prova d'accés a la universitat a la Comunitat Valenciana.

La nova prova d'accés a la universitat té moltes diferències respecte a l'anterior sistema. Aquestes diferències queden destacades en la comparativa que desenvolupem tot seguit.

«Les qualificacions de la fase específica només es podran utilitzar per a l'accés a la universitat en els dos cursos següents al de la realització dels exàmens corresponents»

PROVA ANTIGA	NOVA PROVA
<p>L'estudiant s'examinava en les PAU (Proves d'Accés a la Universitat) de 7 assignatures.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Les PAU tenen dues fases, una obligatòria i una altra voluntària. ➤ La fase obligatòria per poder accedir a la universitat, anomenada FASE GENERAL, inclou 5 exàmens: l'estudiant s'examina de Castellà, Valencià, Idioma, Història (d'Espanya o de la Filosofia, a triar) i també ha de fer l'examen d'una assignatura de modalitat de batxillerat. ➤ A més a més, hi ha la fase voluntària, anomenada FASE ESPECÍFICA, en la qual l'estudiant pot examinar-se d'altres assignatures de modalitat de batxillerat. En aquesta fase específica l'estudiant pot examinar-se de qualsevol assignatura de modalitat del batxillerat que no siga l'assignatura de la qual s'ha examinat en la fase general.
<p>L'estudiant s'examinava en les PAU només d'assignatures cursades en el batxillerat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ L'estudiant pot examinar-se en les PAU de les assignatures que vulga, independentment que les haja cursades o no. ➤ Podrà examinar-se de qualsevol dels cinc idiomes: alemany, anglès, francès, italià o portuguès, i podrà escollir qualsevol assignatura de modalitat d'entre les 21 que s'imparteixen en el segon curs de batxillerat als nostres centres de secundària. ➤ És recomanable que els estudiants es presenten en la fase específica únicament de matèries cursades, perquè difícilment podran obtenir una bona qualificació en aquelles que no hagen cursades.
<p>Hi havia estudiants que podien examinar-se en les PAU només de 6 assignatures si tenien l'anomenat «batxillerat musical», o de 8 assignatures si triaven la doble via.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tots els estudiants s'examinen de 5 assignatures en la fase general i poden escollir la quantitat d'assignatures que vulguen en la fase específica. ➤ Els estudiants del «batxillerat musical» tenen la mateixa estructura de les PAU que la resta d'estudiants. ➤ La doble via desapareix, perquè l'estudiant selecciona l'accés a la universitat amb l'elecció d'assignatures de la fase específica.
<p>L'estudiant podia accedir de manera preferent a les titulacions associades a la seua via d'accés.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ja no hi ha vinculació directa entre les modalitats de batxillerat o les vies d'accés a la universitat i les titulacions universitàries. ➤ Per a l'accés a la universitat no s'estableix cap tipus de vinculació amb assignatures. Només es tindrà en compte la qualificació definitiva de la fase general i de la fase específica per a determinar l'accés a les titulacions universitàries. ➤ Només es considerarà l'assignatura de modalitat de la fase general de les PAU com un factor de preferència per a l'accés, si hi ha empat. ➤ Els estudiants podran accedir a qualsevol titulació únicament amb la qualificació definitiva que servirà com a paràmetre per a l'ordenació en l'assignació de places.
<p>Les qualificacions dels exàmens de les PAU es donaven amb una xifra decimal i la qualificació definitiva es dona amb dues xifres decimals.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ En les noves PAU, les qualificacions de cadascun dels exàmens es donen amb dues xifres decimals i la qualificació definitiva es dona amb tres xifres decimals. ➤ També la qualificació de batxillerat es donarà amb dues xifres decimals. ➤ El fet que la qualificació definitiva de les PAU es done amb tres xifres decimals farà que els empats en el procediment d'assignació de titulacions no es produïsquen pràcticament mai, per la qual cosa no és determinant l'elecció de l'assignatura de modalitat en la fase general.

La qualificació màxima de l'accés a la universitat era d'un màxim de 10 punts.	<ul style="list-style-type: none">La qualificació definitiva màxima per a l'accés a la universitat és de 14.La manera de qualificar les noves PAU és semblant a la de les PAU anteriors quant a la fase general, però en la fase específica afegeix fins a un màxim de 4 punts més en l'accés a cada titulació universitària segons les ponderacions de les assignatures associades a cada titulació universitària.Cada assignatura de la fase específica té una ponderació de 0 o 0,1 o 0,2 segons la titulació a la qual es vulga accedir. Es valoren en la fase específica les dues qualificacions de les assignatures que millor qualificació final d'accés donen a l'estudiant en cadascuna de les titulacions.L'estudiant tindrà una nota d'accés que pot ser diferent per a cada titulació universitària.
La qualificació de les PAU era vàlida sempre.	<ul style="list-style-type: none">La qualificació de la fase general de les PAU també serveix a l'estudiant de manera indefinida, però les qualificacions de la fase específica només es podran utilitzar per a l'accés a la universitat en els dos cursos següents al de la realització dels exàmens corresponents.
En el procés de reclamacions, la segona correcció amb diferència de més de tres punts implicava una tercera correcció.	<ul style="list-style-type: none">En el procés de reclamacions, quan la segona correcció té una diferència de més de dos punts, ja s'ha de fer una tercera correcció. La qualificació definitiva serà, en aquest cas, la mitjana aritmètica de les tres qualificacions rebudes pel mateix examen. Contra aquesta qualificació l'estudiant també podrà presentar una reclamació.
Tots els exàmens de totes les assignatures eren escrits.	<ul style="list-style-type: none">Està en estudi la possibilitat d'una prova oral d'idioma a partir de la convocatòria de les PAU del curs 2011/2012.

Hi ha unes altres consideracions sobre la nova prova d'accés que cal tenir en compte i que són les següents:

a) No hi ha PAU residuals per als estudiants que no hagen aprovat el batxillerat el curs passat o que, encara que l'hagen aprovat, no hagen superat les PAU. Tots els estudiants, a partir de la convocatòria de 2010, faran els exàmens de les PAU amb la mateixa estructura.

b) Tots els exàmens de les PAU tindran la mateixa optativitat. Hi haurà dues opcions, de les quals l'estudiant en triarà una.

c) És fonamental l'elecció de l'assignatura de modalitat de la fase general o de la fase específica.

Sobre el màxim de 14 punts per a l'accés que es pot obtenir en les PAU, una qualificació de 5 punts en l'examen de l'assignatura de modalitat de la fase general representa un total de 0,4 punts afegits a la qualificació final per a l'accés. D'altra banda, la mateixa qualificació també de 5 punts en l'examen d'una assignatura de modalitat de la fase específica pot representar fins a 1 punt afegit en la qualificació final per a l'accés si el coeficient de ponderació d'aquesta assignatura per als estudis a què volen accedir és de 0,2.

El fet que una mateixa assignatura tinga un valor diferent segons es trobe en una fase o l'altra de les PAU o que tinga diferent ponderació per a unes titulacions o altres fa que siga importantíssima l'elecció de les assignatures de modalitat en una fase o l'altra.

d) Les universitats han de fer públics els coeficients de ponderació de les assignatures per a cadascuna de les seues titulacions universitàries. Aquesta informació és imprescindible per a fer una bona orientació en secundària, especialment per als estudiants que comencen el batxillerat, perquè puguen escollir la modalitat de batxillerat més adequada. Cal destacar que poden haver titulacions que tinguen diferents coeficients de ponderació segons la universitat on s'impartisquen. Per exemple, el grau en C. de l'Activitat Física i de l'Esport, que s'imparteix en més d'una universitat pública valenciana, està associat a diferents branques de coneixement segons en quina universitat es considere, per la qual cosa l'accés a aquesta titulació en una o altra universitat tindrà ponderacions diferents en les assignatures de la fase específica. Aquest és un aspecte que pot complicar l'elecció dels estudiants i la tasca d'orientació que es desenvolupa als centres de secundària.

e) L'estudiant que demane una segona correcció d'algun dels seus exàmens el podrà veure.

També cal destacar que la nova prova d'accés té prou més dificultats de gestió que les PAU anteriors, sobretot pel que fa al procediment que permeta que els estudiants veguen els exàmens quan demanen una segona correcció, per la dificultat de fer un horari coherent que no implique la realització d'exàmens en una convocatòria que dure cinc dies i per la possible implantació de la prova oral d'idioma, amb la complexitat de gestió que això tindrà. ■

L'ACCÉS A LA UNIVERSITAT: LES ASSIGNATURES DE MODALITAT I LES BRANQUES

Ma. José Lorente

Delegada del Rector
per al Pla d'Incorporació
a la Universitat de València

La nova prova d'accés a les ensenyances universitàries pretén millorar el model d'accés fins ara vigent adaptant-lo al nou marc de les ensenyances oficials de grau. Això ha comportat canvis importants en l'estructura, els exercicis, la qualificació, les convocatòries, les reclamacions, etc. que necessàriament obliguen a reformular el procés des del punt de vista acadèmic, administratiu i de gestió. Aquesta prova, per als qui tinguen el títol de batxiller o un d'equivalent, s'adequarà al currículum del batxillerat i serà de les matèries per al segon curs establertes en els articles 6 i 7 del Reial Decret 1.467/2007, de 2 de novembre, que estableix l'estructura del batxillerat i en fixa les ensenyances mínimes.

Quina diferència hi ha entre accés a la universitat i admissió a la titulació?

De tots aquests canvis, potser el més rellevant per a l'estudiant que realitzarà la prova a partir de 2010 és el de l'estructura en dues fases, la fase general i la fase específica, i sobretot la concepció diferent que hi ha darrere de cada una d'elles. Mentre que la fase general valora la maduresa de l'estudiant i les destreses bàsiques, i és obligatòria per a accedir a la universitat, la fase específica és voluntària, valora l'adquisició de coneixements i capacitats en àmbits concrets i es realitza sobre matèries que vincularan l'accés a una determinada branca de coneixement dels graus. La qualificació obtinguda en aquesta fase permet millorar la qualificació obtinguda en la fase general, la qual cosa afavoreix l'*admissió* en les titulacions en què la demanda de places és major que l'oferta.

Segons el RD 1.892/2008, de 14 de novembre: «En la fase específica cada estudiant podrà examinar-se de qualsevol de les matèries de modalitat de segon de batxillerat a què fa referència l'article 7.6 del Reial Decret 1.467/2007, de 2 de novembre, diferent de la matèria triada per a realitzar l'exercici de modalitat en la fase general, i es considerarà aprovada la matèria quan s'obtinga una qualificació igual o superior a 5 punts».

Un aspecte important que ha de tenir en compte l'estudiant que desitja realitzar la fase específica i millorar la nota per ser admès en una determinada titulació, és l'adscripció de les matèries de modalitat, impartides en el segon curs de batxillerat, a les branques de coneixement dels graus, ja que cada una d'aquestes matèries pot estar adscrita a una o més branques de coneixement, i, a més, estar ponderada amb diferents paràmetres (0,1 o 0,2) segons la titulació. Per tant, l'estudiant pot obtenir diferents *notes d'admissió* per a les diferents titulacions.

La nota d'admissió incorporarà les qualificacions de les matèries de la fase específica en el cas que aquestes matèries estiguen vinculades a la branca de coneixement del títol en què es desitja ser admès, i es calcularà amb la fórmula següent:

$$\text{Nota d'admissió} = 0,6 \cdot \text{NMB} + 0,4 \cdot \text{QFG} + a \cdot \text{M1} + b \cdot \text{M2}$$

NMB = nota mitjana del Batxillerat.

QFG = qualificació de la fase general.

M1, M2 = les dues millors qualificacions de les matèries aprovades en la fase específica.

a, b = paràmetres de ponderació de les matèries de la fase específica.

«Un aspecte important que ha de tenir en compte l'estudiant que desitja realitzar la fase específica i millorar la nota per ser admès en una determinada titulació, és l'adscripció de les matèries de modalitat, impartides en el segon curs de batxillerat, a les branques de coneixement dels graus»

Quin sentit té l'adscripció de matèries a les branques de coneixement dels graus i els paràmetres de ponderació?

Les universitats ponderen les matèries que es consideren idònies per a seguir amb èxit les ensenyances oficials de grau. Per tant, la nota ponderada per matèries proporciona un valor orientador a la prova d'accés.

Perquè aquest valor orientador siga efectiu, els centres de batxillerat han de conèixer amb suficient antelació aquesta informació i els estudiants han de tenir-la present en el moment de triar l'opció de batxillerat i les matèries corresponents. Això els permetrà realitzar una prova d'accés, tant en la fase general com en la fase específica, adequada a les seues preferències d'elecció i a les exigències específiques de formació de les distintes titulacions de grau.

Aquest nou model d'accés, flexible i orientat, permet canviar l'itinerari en la formació universitària, ja que si l'estudiant, una vegada aprovat l'examen per a una determinada branca del coneixement, decideix optar per uns altres estudis universitaris, podria examinar-se novament en la fase específica d'altres matèries, fins i tot d'aquelles que no cursà en el batxillerat, i canviar la seua elecció.

Ponderacions per a l'accés a la universitat en els cursos 2010-2011 i 2011-2012 *

L'actualització de l'adscripció de matèries de modalitat a la branques de coneixement, canvia la perspectiva que teníem fins al moment sobre la vinculació de les modalitats de batxiller a les branques de coneixement del grau. De tal forma que la *matèria* adquireix preeminència respecte de la modalitat de batxiller. Per exemple, *Economia de l'empresa*, matèria del batxillerat d'humanitats i ciències socials, està ponderada, amb 0,1 o 0,2, en les titulacions de tres branques de coneixement: arts i humanitats, ciències socials i jurídiques, i enginyeria i arquitectura. *Biologia*, matèria del batxillerat de ciències i tecnologia, es pondera amb 0,1 o 0,2, en les titulacions de quatre branques de coneixement: ciències, ciències de la salut, ciències socials i jurídiques, i enginyeria i arquitectura.

Aquesta modificació augmenta les possibilitats de l'estudiant d'accedir a una determinada titulació, independentment de la modalitat de batxiller, sempre que haja seleccionat les matèries adequades.

D'acord amb el RD 1.892/2008, de 14 de novembre, la correcció d'errors del RD (BOE 28-3-2009) i l'ordre EDU/1.434/2009, de 29 de maig, que actualitza els annexos del RD 1.892/2008, de 14 de novembre, en relació amb

«Les universitats ponderen les matèries que es consideren idònies per a seguir amb èxit les ensenyances oficials de grau. Per tant, la nota ponderada per matèries proporciona un valor orientador a la prova d'accés»

l'adscripció de les matèries de modalitat que són impartides en el segon curs de batxillerat a les branques de coneixement establertes en el Reial Decret 1.393/2007, de 29 d'octubre, que estableix l'ordenació dels ensenyaments universitaris oficials, la Comissió Gestora dels Processos d'Accés i Preinscripció Universitàries publica el 26 de juny del 2009 els acords sobre les ponderacions de les matèries per a les titulacions universitàries en els cursos 2010-2011 i 2011-2012:

1. Per a l'accés en el curs 2010-2011, s'ha tingut en consideració les titulacions a què, fins al curs 2008-2009, es podia accedir des de diverses modalitats de batxiller. En aquest cas, totes les matèries s'han ponderat amb 0,2.

2. Per a l'accés en el curs 2011-2012, s'ha tingut en compte l'adscripció de matèries de modalitat a les branques de coneixement segons l'ordre EDU/1.434/2009, de 29 de maig. La Comissió ha ponderat amb 0,2 les matèries que considera més rellevants per a seguir amb èxit els estudis en la titulació.

3. Respecte a les ponderacions de les assignatures que consten en els annexos del Reial Decret i que no són de segon curs de batxillerat a la nostra comunitat autònoma, als estudiants que procedisquen d'altres comunitats autònomes i les hagen cursades en segon curs de batxillerat s'aplicarà la ponderació de 0,1 en totes elles (Anatomia Aplicada, Arts Escèniques, Cultura Audiovisual, Economia, Història del Món Contemporani i Volum), en les de branques de coneixement corresponents segons la normativa.

*Vegeu en el suplement que inclou aquest número de FUTURA les ponderacions per a la prova d'accés del 2010-2011 i per a la del 2011-2012.

Algunes claus per a tenir en compte

- La nova prova s'adapta a les exigències específiques de formació de les ensenyances oficials del grau.
- En la fase general, la matèria de modalitat només dóna preeminència per a accedir a la titulació quan hi haja empat en l'adjudicació de places. Però, des del punt de vista de la formació de l'estudiant, és convenient que aquesta matèria estiga vinculada a la branca de coneixement del grau a què es vol accedir.
- En la fase específica l'elecció de les matèries condicionarà l'admissió a les diferents titulacions de grau.
- En la fase específica només es consideren les qualificacions de les matèries que estiguen adscrites a la branca de coneixement del grau, i, d'aquestes, les dues matèries que millor qualificació donen després d'aplicar els paràmetres de ponderació. L'estudiant ha de seleccionar adequadament les matèries: «Les millor ponderades, en què estiga millor preparat, i pot obtenir millor rendiment».
- Les matèries de la fase específica donen diferents notes d'admissió en funció de la titulació a què s'accedeix.
- Els estudiants poden presentar-se en successives convocatòries per a canviar el seu itinerari formatiu, millorar la qualificació de la fase general o de qualsevol de les matèries de la fase específica. Es tindrà en compte la qualificació obtinguda en la nova convocatòria sempre que aquesta siga superior a l'anterior.

MATÈRIES DE MODALITAT DE SEGON CURS DE BATXILLERAT

RD 1.467 / 2007, de 2 de novembre i Decret 102 / 2008, d'11 de juliol

ARTS	PLÀSTIQUES, IMATGE I DISSENY	Dibuix Artístic II, Dibuix Tècnic II, Disseny, Història de l'Art, Tècniques d'Expressió Gràficoplàstica, Literatura Universal.
	ESCÈNIQUES, MÚSICA I DANSA	Anàlisi Musical II, Història de la Música i de la Dansa, Llenguatge i Pràctica Musical, Literatura Universal, Història de l'Art.
CIÈNCIES I TECNOLOGIA		Biologia, Ciències de la Terra i Medioambientals, Dibuix Tècnic II, Electrotècnica, Física, Matemàtiques II, Química, Tecnologia Industrial II.
HUMANITATS I CIÈNCIES SOCIALS		Economia de l'Empresa, Geografia, Grec II, Història de l'Art, Llatí II, Literatura Universal, Matemàtiques Aplicades a les Ciències Socials.

ALGUNES REFLEXIONS SOBRE EL NOU ACCÉS A LA UNIVERSITAT

Ma. Vicenta Mestre
Vicerectora d'Estudis.
Universitat de València

El Reial Decret 1393/2007, de 29 d'octubre, estableix l'ordenació dels ensenyaments universitaris oficials. Un any més tard, el Reial Decret 1892/2008, de 14 de novembre, regula les condicions per a l'accés als ensenyaments universitaris oficials de grau i els procediments d'admissió a les universitats públiques espanyoles.

Repassem breument algunes de les novetats que hi aporta el Reial Decret d'ordenació dels ensenyaments universitaris oficials (1393/2007) i que poden afectar la transició a la universitat. En aquest marc legal, «seran les mateixes universitats les que crearan i proposaran, d'acord amb les regles establertes, els ensenyaments i títols que hagen d'impartir i expedir, sense subjecció a l'existència d'un catàleg previ establert pel Govern, com fins ara era obligat». Per tant, la flexibilitat i la diversitat són elements claus en aquest procés. Hem de ser capaços de dissenyar títols que donen resposta a les demandes socials i estiguen orientats a la inserció laboral dels nostres egressats. Els plans d'estudis conduents a l'obtenció d'un títol de graduat o graduada han d'estar adscrits a una de les branques de coneixement següents:

- a) Arts i Humanitats
- b) Ciències
- c) Ciències de la Salut
- d) Ciències Socials i Jurídiques
- e) Enginyeria i Arquitectura

Tots els plans d'estudi tindran 240 crèdits amb tota la formació teòrica i pràctica que l'estudiant haja d'adquirir. D'aquests 240 crèdits, el pla d'estudis ha d'incloure «un mínim de 60 crèdits de formació bàsica, dels quals com a mínim 36 han d'estar vinculats a algunes de les matèries que figuren en l'annex II d'aquest Reial Decret per a la branca de coneixement a què es pretenga adscriure el títol [...] Els crèdits restants fins a 60, si s'escau, han d'estar configurats per matèries bàsiques de la mateixa branca de coneixements o altres de les incloses a l'annex II».

Aquesta estructura afavoreix unes matèries bàsiques comunes, preferentment en el primer curs del grau,

entre els títols adscrits a una mateixa branca de coneixement. Per exemple, tots els graus adscrits a la branca de Ciències tindran almenys 36 crèdits sobre les matèries bàsiques de la branca: biologia, física, geologia, matemàtiques o química. Els estudiants que són admesos en un grau cursaran durant el primer curs aquestes matèries. Aquesta estructura ha de facilitar l'adaptació dels nous estudiants universitaris i, a més, permet la mobilitat entre titulacions, especialment les adscrites a una mateixa branca; així, si un estudiant quan acaba el primer curs decideix que vol canviar de grau (per exemple, Física), sempre que accedisca a un altre grau adscrit a la mateixa branca de coneixement (per exemple, Matemàtiques), se li

«Si un estudiant quan acaba el primer curs decideix que vol canviar de grau (per exemple, Física), sempre que accedisca a un altre grau adscrit a la mateixa branca de coneixement (per exemple, Matemàtiques), se li reconeixeran els crèdits corresponents a matèries de formació bàsica de la branca esmentada»

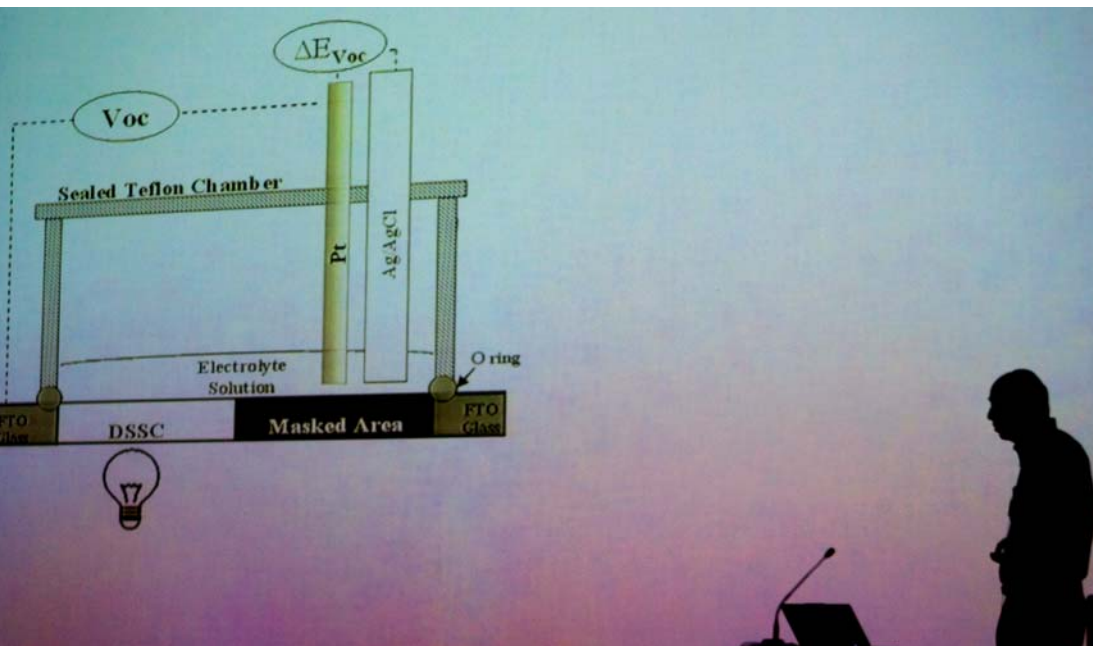

reconeixeran els crèdits corresponents a matèries de formació bàsica de la branca esmentada.

Encara que l'adscripció d'una titulació a una branca de coneixement permet compartir unes matèries bàsiques, amb la mobilitat que això suposa, també és cert que l'adscripció a una única branca de títols, a la qual tradicionalment es podia accedir des de diferents batxillers (com en el cas de Psicologia, Magisteri, Dret, entre altres), redueix les possibilitats d'admissió des d'algunes opcions de batxiller i només s'atenua amb la ponderació de les matèries en la fase específica. Per exemple, un estudiant que vulga estudiar Psicologia ha de triar l'opció de Ciències en el Batxiller; això li permetrà, en les PAU, obtenir

millor rendiment en les matèries de fase específica que es troben vinculades a la branca del coneixement de grau, en aquest cas Salut per a Psicologia. Si l'estudiant opta pel batxiller d'Humanitats i Ciències Socials, ho tindrà més difícil per a ser admès en Psicologia. Són qüestions que queden sense resoldre per als estudiants de batxiller.

A més, el Reial Decret 1892/2008 regula el procediment d'accés a la universitat no sols per als qui estiguen en possessió del títol de batxiller o equivalent, sinó també per als estudiants procedents de sistemes educatius d'estats membres de la Unió Europea o d'altres estats amb els quals Espanya haja subscrit acords internacionals sobre això; per als procedents de sistemes educatius estran-

gers, després de la sol·licitud d'homologació prèvia del títol d'origen al títol espanyol de batxiller; per als qui es troben en possessió dels títols de tècnic superior corresponents als ensenyaments de formació professional i ensenyaments artístics o de tècnic esportiu superior; l'accés a la universitat de les persones majors de 25 anys i també el de les persones majors de 40 anys, que acrediten una determinada experiència professional o laboral, i les majors de 45 anys.

D'aquests grups, els qui hi accedeixen per criteris d'edat i experiència laboral o professional tenen limitada la reserva de places, igual que els estudiants amb discapacitat, els esportistes d'alt nivell i alt rendiment, i els estudiants que provenen d'una altra titulació universitària, és a dir, hi ha una regulació per quotes. Els estudiants procedents de sistemes educatius d'estats membres de la Unió Europea o d'altres estats amb els quals Espanya haja subscrit acords internacionals aplicables pel que fa al cas, que posseïsquen els requisits acadèmics exigits en els seus sistemes educatius per a accedir a les seues universitats, podran accedir a la universitat espanyola en les mateixes condicions que els estudiants que hagen superat la prova d'accés que regula el Reial Decret. D'aquests grups hi ha un col·lectiu que queda exempt de prova d'accés i de quota: es tracta dels estudiants que posseeixen un títol de tècnic superior i tècnic superior esportiu; el capítol IV, article 26 diu que podran accedir-hi «sense necessitat de cap prova als ensenyaments universitaris oficials de grau». A més, per tal d'ordenar, quan siga necessari, s'hi estableix un accés preferent mitjançant l'adscripció de cadascun d'aquests títols de tècnics superiors a les branques de coneixement en què s'estructuren els ensenyaments universitaris oficials de grau.

Regulat així l'accés, especialment en graus d'alta demanda social, els estudiants de batxiller podrien tro-

«En graus d'alta demanda social, els estudiants de batxiller podrien trobar-se en desavantatge per a accedir a la universitat especialment per a competir en titulacions concretes: Infermeria, Odontologia, Fisioteràpia, Magisteri, entre altres»

bar-se en desavantatge per a accedir a la universitat i especialment per a competir en titulacions concretes: Infermeria, Odontologia, Fisioteràpia, Magisteri, entre altres. A tall d'exemple, si fem una simulació a partir de la darrera matrícula, veiem que al 87% de les places ofertes en el grau de Mestre en Educació Infantil accedirien estudiants procedents de cicles superiors de FP; el mateix passaria amb el grau en Odontologia, amb un 70,77% de l'oferta; en el grau d'Infermeria, un 50,45% de l'oferta l'ocuparien els tècnics superiors, i un 33,3% en el grau en Fisioteràpia. Aquestes dades mostren clarament que les possibilitats dels estudiants de batxiller per a l'accés a aquests graus quedarien fortament reduïdes –només s'atenuarien amb les ponderacions de la fase específica– i en alguns casos representarien menys d'un 15% de les places ofertes. La nova regulació d'accés hauria de salvaguardar la competitivitat en condicions d'igualtat.

Diverses qüestions requereixen més reflexió i solucions sobre aquest procés de transició: el nou procediment d'accés a la universitat, facilitarà la transició dels estudiants i l'admissió en els graus per als qui estiguen millor preparats? S'ajustarà l'estructura dels graus a la formació dels batxillers? És l'accés a la universitat la millor via per a potenciar els cicles formatius? ■

LA NOTA D'ACCÉS I LA INSERCIÓ LABORAL DELS TITULATS

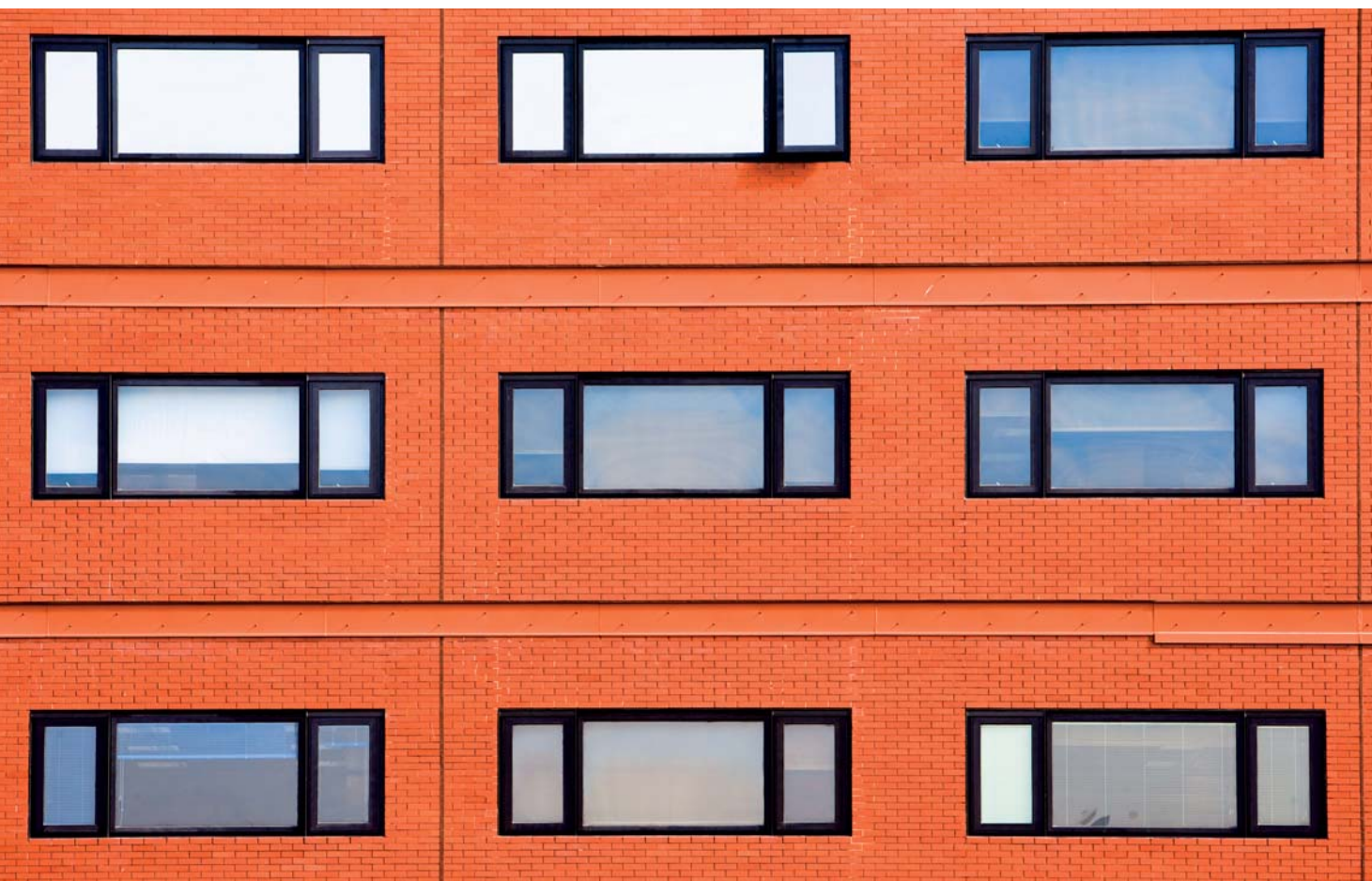
Begoña Espejo
Juan Pablo Gamboa
Vicente González-Romá
Observatori d'Inserció
Professional i Assessorament
Laboral (OPAL).
Universitat de València

Hi ha alguna relació entre la nota de tall per a l'accés a les titulacions universitàries i els indicadors d'inserció laboral que presenten els egressats d'aquestes titulacions? L'objectiu d'aquest article és respondre a aquesta pregunta a partir de l'evidència empírica de què es disposa en el cas de la Universitat de València (UV). Aquesta evidència prové del segon estudi d'inserció laboral elaborat per l'Observatori d'Inserció Professional i Assessorament Laboral (OPAL) de la UV. En l'estudi esmentat, van ser entrevistades diferents mostres representatives dels titulats de la UV que van finalitzar alguna de les 57 titulacions considerades entre els anys 2002 i 2006¹. El treball de camp i la recollida de dades es van

realitzar entre el desembre de 2007 i el maig de 2009. Les dades obtingudes permeten estimar la relació entre la nota d'accés a les titulacions universitàries i alguns indicadors d'inserció dels titulats. Així, si calculem la correlació entre la nota de tall mitjana dels últims quatre anys de les distintes titulacions de la UV i el percentatge de titulats ocupats en el moment de l'entrevista, s'observa que aquesta correlació és positivament i estadísticament significativa ($r=0,29$; $p<0,005$). D'altra banda, la correlació entre la nota de tall i el percentatge de titulats amb ocupacions de qualitat (és a

¹ www.fgu.v.org/opal/AreaAnalisi.asp

dir, que requereixen titulació universitària i estan bastant o molt relacionats amb la titulació cursada) és també positivament i estadísticament significativa ($r=0,54$; $p<0,001$). En termes globals, aquests resultats indiquen que com més alta és la nota de tall, més gran és el percentatge de titulats ocupats i de titulats amb llocs d'alta qualitat. Tanmateix, una anàlisi més detallada de les dades obtingudes en l'estudi d'inserció laboral esmentat adés mostra una sèrie de matisos interessants.

En el cas de la Universitat de València, a partir de la nota mitjana de tall dels últims quatre anys (incloent-hi l'actual), es poden establir tres grups de titulacions. Les titulacions amb nota de tall més alta (entre 6,9 i 8,6) corresponen a la majoria de titulacions de Ciències de la Salut, dues titulacions de l'actual àrea de Ciències Socials i Jurídiques, i quasi totes les de Magisteri. En concret, les titulacions de Farmàcia, Nutrició Humana i Dietètica, Medicina, Odontologia, Fisioteràpia, Infermeria i Podologia, presenten una nota mitjana d'accés que oscil·la entre el 6,9 per a Nutrició Humana i Dietètica, i el 8,6 per a Medicina. D'altra banda, les titulacions de Periodisme i Comunicació Audiovisual presenten una nota d'accés alta (8,3 i 7,8, respectivament), i els estudis de Magisteri en Educació Especial, Física, Infantil, Primària i Llengua Estrangera presenten una nota de tall lleugerament superior a 7. Aquest curs, les titulacions de Magisteri s'han transformat en dos únics graus

«Hi ha titulacions amb una nota de tall baixa (entre 5 i 5,4), que mostren bons indicadors d'inserció laboral, com les enginyeries i les filologies»

(Educació Infantil i Educació Primària), també amb una nota de tall superior a 7. Un segon grup de titulacions presenta notes de tall entre 5,6 i 6,7 i són majoritàriament titulacions de Ciències Socials i Jurídiques, com Economia, Ciències Empresarials, Dret, Sociologia, Ciències Polítiques i de l'Administració, Relacions Laborals, Treball Social, Administració i Direcció d'Empreses, Turisme, Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport, Pedagogia, Educació Social, així com de l'àrea de Ciències (Biologia, Ciències Ambientals, Física i Matemàtiques) i de la nova àrea de Salut (Òptica i Optometria, Psicologia i Logopèdia). Un tercer grup de titulacions té una nota d'accés baixa (entre 5 i 5,4); ací es troben les enginyeries, les humanitats (Filologies, Filosofia, Informació i Documentació, Història, Història de l'Art i Geografia), i Química. Aquestes notes de tall indiquen una clara demanda diferenciada de les titulacions per part dels estudiants de batxillerat en relació amb el nombre de places ofertes per la Universitat. Així mateix, la inserció laboral dels titulats en els diferents grups de titulacions presenta característiques específiques.

Els resultats obtinguts mostren que en el grup de titulacions amb nota de tall alta, entre el 79% i el 100% dels titulats entrevistats tenien ocupació en el moment de l'entrevista. A més a més, per a la majoria d'aquestes titulacions, entre el 82% i el 100% dels titulats ocupats exercien un treball de qualitat en aquell moment. Això no obstant, s'observen dues titulacions que són l'excepció a aquest patró: el percentatge d'egressats ocupats amb treballs de qualitat de Comunicació Audiovisual i Nutrició Humana i Dietètica és bastant menor (53% i 57%, respectivament).

Un bon nombre de titulacions amb notes de tall entre 5,6 i 6,7 presenten bons indicadors d'inserció. En aquest grup, entre el 78% (Turisme) i el 98% (Òptica i Optometria) dels titulats entrevistats treballaven en el moment de l'entrevista, dels quals entre el 37% (Turisme) i el 87% (Òptica i Optometria) tenien ocupacions de qualitat. Cal destacar que en Logopèdia, Psicologia, Ciències Empresarials, Física i Matemàtiques, el percentatge de titulats ocupats amb llocs de qualitat en el moment de l'enquesta oscil·la entre el 65% i el 72%, i que aquests percentatges s'incrementen per a les titulacions d'Òptica i Optometria, Administració i Direcció d'Empreses, Economia i Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport, que oscil·len entre el 78% i el 87%.

D'altra banda, també hi ha titulacions amb una nota de tall baixa (entre 5 i 5,4), que mostren bons indicadors d'inserció laboral, com les enginyeries i les filologies. En general, en aquest grup de titulacions, entre el 85% (Filosofia) i el 100% (F. Clàssica) dels titulats treballaven en el moment de l'entrevista, i entre el 28% (Filosofia) i el 92% (F. Clàssica i Catalana) dels titulats ocupats tenien llocs de qualitat. Considerant alguns casos específics, s'observa que entre el 54% i el 61% dels titulats en enginyeries tècniques ocupats treballen en llocs de qualitat (si bé entre el 66% i el 82% continua estudiant per completar la formació). En el cas de les enginyeries superiors, els percentatges de titulats ocupats amb llocs de qualitat són més elevats: 67%, 77% i 88% per a Enginyeria Química, Enginyeria Electrònica i Enginyeria Informàtica, respectivament. Finalment, al marge de les enginyeries, dins aquest tercer grup de titulacions també hi ha casos en què el percentatge de titulats ocupats amb llocs de qualitat és superior al 67%: Química (68%), Filologia Hispànica (70%), Filologia anglesa (73%), Filologia Francesa (78%), Filologia Catalana i Filologia Clàssica (92% en ambdós casos).

El fet que la inserció laboral de la major part de les titulacions amb notes de tall altes (Salut i Magisteri) siga tan bona és a causa de la demanda d'aquests titulats en el mercat laboral, unit al fet que el procediment més comú d'inserció i contractació presenta característiques particulars. Així mateix, és possible que la nota d'accés es veja incrementada perquè es tracta de titulacions molt vocacionals que són triades molt sovint en primera opció, cosa que

no passa amb titulacions d'àrees com Humanitats i Ciències Socials. Segons un informe realitzat per l'IVIE (2006)², el grau d'ocupabilitat dels titulats universitaris difereix segons la branca d'ensenyament en què s'han especialitzat, i en el cas de les Ciències de la Salut, les dades del mercat de treball sembla que reflecteixen una situació d'escassetat de titulats en aquesta àrea, circumstància que es posa de manifest tant en el baix ritme relatiu de creació d'ocupació com en la reduïda taxa de desocupació.

Un altre indicador interessant de la demanda de titulacions impartides per la UV és el nombre d'ofertes d'ocupació difoses per l'Àrea d'Ocupació de l'OPAL³ per mitjà dels seus serveis de Borsa de Treball i Panell d'Ofertes d'Ocupació. En la taula 1 s'observa que les titulacions més demanades no tenen necessàriament notes de tall altes. Així, en els primers llocs de la taula veiem que també figuren titulacions de l'àrea de C. Socials i Jurídiques.

Titulació	Nombre d'ofertes
Ll. Administració i Direcció d'Empreses (ADE)	971
Dipl. Ciències Empresarials	888
Ll. Economia	862
Ll. Medicina	787
Eng. Informàtica	723
Ll. Dret	590
Dipl. Infermeria	530
Ll. Psicologia	518
Ll. Biologia	497
Dipl. Relacions Laborals	486
Ll. Investigació i Tècniques de Mercat (ITM)	483
Ll. Ciències Actuarials i Financeres	482
Ll. Química	481
Eng. Química	440
Ll. Ciències del Treball	427

Llista de les 15 titulacions més demanades a partir de les ofertes difoses per l'OPAL (2008-2009)

En resum, tot i que hi ha una correlació positiva entre la nota de tall per a l'accés a les titulacions de la UV, d'una banda, i el percentatge de titulats ocupats i la qualitat de la seua inserció laboral, de l'altra, les dades aportades pels estudis d'inserció i per l'Àrea d'Ocupació de l'OPAL assenyalen que hi ha diverses titulacions ofertes per la UV que no presenten una nota de tall alta, i que tanmateix mostren bons indicadors d'inserció laboral. Una informació més detallada sobre aquests indicadors per a les diferents titulacions de la UV es pot trobar en el portal d'eixides professionals de l'OPAL. En aquest portal també s'ofereix informació sobre les distintes ocupacions que exerceixen els titulats en les diferents diplomatures i llicenciatures de la UV. ■

² www.uv.es/naunova/docs/IVIE.pdf

³ www.fguv.org/opal/AreaEmpleo/menuVAL.htm

L'ORIENTACIÓ EDUCATIVA EN TEMPS DE CANVI

José García

IES Conselleria (València)

Paulino García-Gasco

IES Rascanya (València)

Davant la implantació dels estudis de grau i les novetats en l'accés a la universitat, i des de la perspectiva de l'exercici professional com a «orientadors» en instituts on s'imparteix batxillerat i cicles formatius de grau superior, ens proposem fer una breu i senzilla reflexió sobre la «novetat» que aquest fet suposa també en la intervenció professional, entès com a assessorament en l'itinerari acadèmic i d'inserció laboral dels nostres alumnes.

Un article de caire científic sobre aquesta qüestió hauria de parlar amb certa precisió de noves competències professionals, i ben probablement afirmaria que en la nostra pràctica, en el dia a dia professional, hi conflueixen les aportacions de diferents models aplicats amb les variables contextuals respectives. També entraria la concepció de competències bàsiques en el currículum que la Llei Orgànica 2/2006 d'educació i que la Comissió Europea (2004) determina que ser competent suposa «utilitzar de forma combinada els coneixements, destreses, aptituds i actituds en el desenvolupament personal, la inclusió i l'ocupació». Dos aspectes apareixen amb urgència en el panorama professional més immediat: a) el coneixement del nou sistema educatiu, en especial la formació superior, que requereix noves competències professionals relacionades amb l'accés a la informació que els canvis generen, i b) noves competències dels alumnes, com a continguts planificats en els plans d'orientació, per dotar-los d'habilitats en l'accés a la informació que els convertisquen en ciutadans capaços de viure en la societat del coneixement i els situe com a subjectes en la planificació del seu projecte personal de vida.

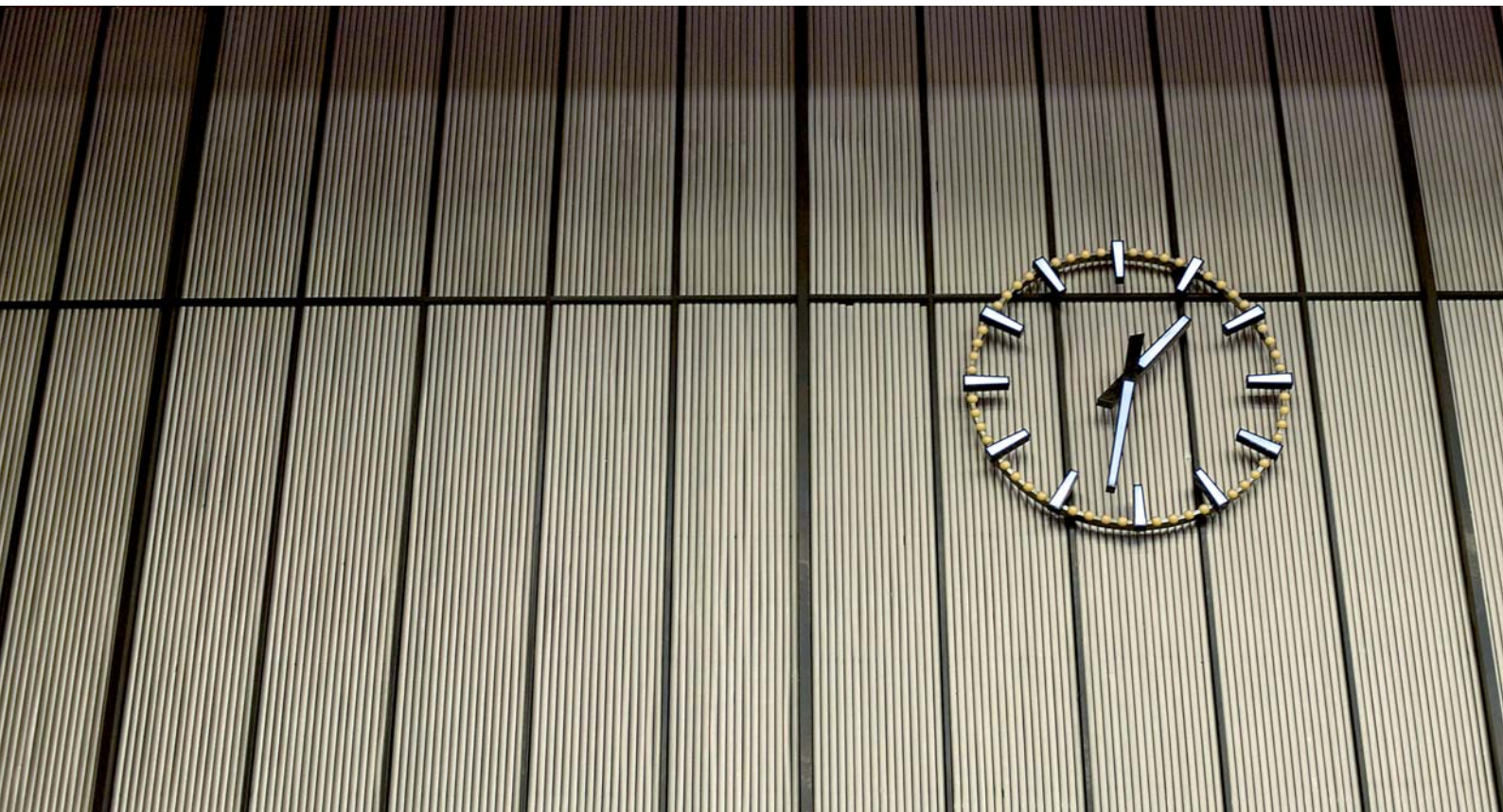
El primer camp d'acció afecta temes vells en el camp de l'orientació educativa.

1. Increment, fluïdesa, col·laboració bidireccional amb la universitat. No es tracta solament de transvasar informació, sinó de formació, d'atenció mútua. Insistim a desfer la idea de limitar-nos a una bona eina de comunicació, sinó

«Som responsables dels plans d'orientació implantats als centres educatius i la nostra tasca se situa en el pla de l'especialització i l'assessorament directe i per mitjà de l'acció tutorial i les mesures organitzatives en aquest respecte a l'institut»

en l'organització, planificació, seguiment, avaluació dels processos d'accés a la universitat, d'estudis de l'itinerari universitari dels nostres antics alumnes, de mecanismes d'inserció laboral, de col·laboració en els aspectes tècnics i humans. La nostra pràctica l'ha de recollir la universitat per avaluar-la i proposar-nos millores emmarcades en paradigmes i tècniques contrastats. Però també nosaltres, orientadors, hem de poder «informar» la universitat de les nostres tècniques, mesures i resultats obtinguts.

2. És en el segon camp descrit on tenim més protagonisme i responsabilitat. No podem buscar «excuses» en la manca d'informació, retards en el disseny d'itineraris, prioritats en altres àmbits propis del nostre treball, dificultats en les sempre complexes relacions humanes amb companys professors, pares, alumnes, institucions... Som responsables dels plans d'orientació implantats als centres educatius i la nostra tasca se situa en el pla de l'especialització i l'assessorament directe i per mitjà de l'acció tutorial i les mesures organitzatives en aquest respecte a l'institut. Fa molts anys que ho fem raonablement bé, però potser avui hauríem de fer un pas més i esforçar-nos perquè tota la comunitat educativa visca, explique, transmeta els valors de l'educació i, dins d'aquesta, la importància dels itineraris acadèmics, els processos de presa de decisions, el maneig d'eines d'informació/difusió i l'accés a l'assessorament especialitzat, al valor de la informació i formació grupal, però també a l'assessorament individualitzat, a la consulta tècnica, a la recerca

activa i personalitzada de camins de formació acadèmica i d'inserció laboral.

La nova selectivitat obliga els alumnes a tenir un major grau de responsabilitat en les decisions sobre la seua formació. En general, els ensenyaments de grau obren un gran ventall de possibilitats de formació, d'un ajust més adequat a les demandes socials i les expectatives dels alumnes, de continuïtat d'estudis, de possibilitats de formació professional. Les noves proves d'accés als títols de grau requereixen conèixer les adscripcions d'aquests a les branques de coneixement i les ponderacions de determinades assignatures de segon de batxillerat per optar a titulacions amb molta demanda que requerirà presentar-se a la part específica de la prova. Caldrà determinar una estratègia sobre la conveniència de seleccionar una assignatura de modalitat o una altra per incloure-la o no en la part general de la prova, per aconseguir una millor puntuació.

Les exigències pel que fa al domini d'idiomes, inclòs l'oral en un futur pròxim en les proves d'accés a la universitat, la correcció en la forma i l'ús de la llengua vehicular, i l'ús adequat de noves tecnologies són també una novetat per a l'alumnat per una lògica exigència social.

És veritat que trobarem alumnes «passius», poc madurs des del punt de vista vocacional, que no poden o no volen fer l'esforç d'elaborar una prospectiva de futur pròpia i que han d'afrontar una sèrie de decisions que conformaran en bona part el seu futur. Davant això seria lògic que

els orientadors contribuïrem a formar un teixit, una xarxa als nostres centres que implicara de forma decidida tota la comunitat educativa, especialment la família, per posar en contacte l'aptitud, la vocació, les possibilitats de l'individu amb el seu encaix universitari o de formació superior.

Ens hem d'esforçar en qüestions organitzatives del centre, participar en el disseny d'itineraris coherents en batxillerat, i també en les opcions de 3r de l'ESO i molt especialment en l'optativitat i els itineraris possibles de 4t de l'ESO, on els alumnes hauran de conèixer les implicacions amb el futur batxillerat.

Cal obrir perspectives universitàries a la formació professional; de fet, el Reial Decret 1892/2008, de 14 de novembre, pel qual es regulen les condicions per a l'accés als ensenyaments universitaris de grau, elimina les quotes d'entrada per als estudiants de FP de grau superior.

Col·laborar en les tutories, ajudar a actualitzar els coneixements que en tenen el personal docent i no docent, cuidar la cartelleria, les guies d'estudis i els quadernets, i especialment cuidar el desenvolupament de blogs i webs dels departaments d'orientació que neutralitzen el risc en la visita per part dels alumnes i les famílies a l'espai digital a la recerca espontània d'informació. I sempre amb aquella premissa que Galileu Galilei ens va llegar i que serveix per a aquest canvi que més que complexitat aporta oportunitat «No es pot ensenyar res a un home; només se'l pot ajudar a descobrir-ho dins seu». ■

EL BLOC DEL DEPARTAMENT D'ORIENTACIÓ DE L'IES RASCANYA-ANTONIO CAÑUELO

El desenvolupament del bloc del Departament d'Orientació al centre té un caràcter clarament innovador en la mesura que vol implementar el principi d'aprenentatge permanent i autoorientació per respondre a l'exigència del desenvolupament d'habilitats i destreses necessàries per a la ciutadania en la societat del coneixement. Té per objectiu prioritari pautar la cerca d'informació, sense oblidar enfortir els espais pròxims de l'orientació personalitzada. Reformula i actualitza els continguts d'orientació acadèmica i professional indicant les fonts fiables o dipositant la informació acadèmica a la xarxa com a complement del coneixement de l'entorn directe, a fi de crear al centre escolar espais restringits que protegiscuen del risc de la cerca a la xarxa i establir ponts entre l'àmbit local i el virtual de manera que formen un tot al servei del desenvolupament dels alumnes. Si no fóra així, l'orientació podria perdre el caràcter formatiu, no faria extensible l'orientació com a dret democràtic a tots els ciutadans ni contribuiria a la seua formació permanent necessària per arreglar-se-les en una societat globalitzada i dinàmica.

EINA

L'eina triada per a la creació del bloc ha estat Wordpress, ja que és de codi obert, gratuïta, intuïtiva, senzilla de manejar i no exigeix publicitat. El compte obert és en línia, això vol dir que la informació es diposita en Wordpress. Una altra alternativa és que permet ser instal·lada a l'ordinador del centre com a servidor i amb domini propi a Internet.

La primera qüestió que es planteja és crear diferents blocs de tutoria amb un mateix compte de Wordpress i vinculats tots ells al bloc del Departament d'Orientació, vinculat al seu torn a la web del centre; o la segona possibilitat: utilitzar un mateix bloc per a tot (la nostra opció) organitzant la informació entorn de categories que es corresponen amb cadascuna de les tutories.

Hem triat una plantilla senzilla i sòbria de dues columnes, amb dues zones definides clarament. La informació permanent es recull en pàgines amb pestanyes a la part superior, on la informació dedicada als tutors i a les famílies siga fàcilment assequible; i l'adreçada als alumnes figura a la barra lateral del menú.

ORGANITZACIÓ DE LA INFORMACIÓ

La informació es presenta mitjançant l'ús de mòduls independents (Ginys) i conté les àrees següents:

- TUTORIES
- UNIVERSITATS VALENCIANES
- UNIVERSITATS A ESPANYA
- FORMACIÓ PROFESSIONAL
- E. RÈGIM ESPECIAL
- REVISTES-GUIES D'ORIENTACIÓ
- ESCOLES D'IDIOMES
- FORMACIÓ D'ADULTS
- ESTUDIS A DISTÀNCIA
- FORCES ARMADES
- OCUPACIÓ

La informació permanent adreçada a tutors i famílies:

- FAMÍLIES
- RECURSOS TUTORIES
- AJUDA PERSONAL
- SABER ESTUDIAR
- VULL SER
- TELÈFON DEL MENOR
- SISTEMA EDUCATIU
- BEQUES
- REVISTES D'EDUCACIÓ

L'entrada inicial, l'hem feta fixa, eliminant la presentació cronològica, i hi mostrem l'oferta educativa del centre, el sistema educatiu i el nou plantejament dels estudis universitaris. La informació més recent s'hi mostra a través del mòdul Notícies recents.

USOS PREVISTOS

Els continguts i la gestió del bloc són de responsabilitat del Departament d'Orientació, bé que requereix la participació dels alumnes i els tutors. Les actuacions i els usos previstos són:

- Presentació del bloc als tutors, amb pautes per als suggeriments i participació.
- Presentació del bloc en sessions de tutoria als alumnes de batxillerat, cicles formatius i PQPI.
- Activitats periòdiques dels tutors en una aula d'informàtica, per mostrar als alumnes continguts d'orientació acadèmica relacionats amb cadascuna de les àrees en sessions d'acció tutorial en grup.
- Presentació del bloc a les famílies.

RECURSOS A LA XARXA

IES Rascanya (València)
www.iesrascanya.es

Departament d'Orientació
IES Rascanya
<http://dorascanya.wordpress.com>

IES Conselleria (València)
www.iesconselleria.org

P. García-Gasco

Avanç de la programació

CONÈIXER LA UNIVERSITAT

**JORNADA D'INFORMACIÓ
PER ALS CENTRES DE SECUNDÀRIA**
Dimecres, 27 de gener de 2010

VISITES GUIADES
Dimecres, 21 i dijous, 22 d'abril de 2010

Més informació i inscripcions
(a partir del 7 de gener de 2010)

www.uv.es/acces
963 864 535

Estudiants del grau en Relacions Laborals i Recursos Humans en una aula del campus dels Tarongers de la Universitat de València.

Grau en Relacions Laborals i Recursos Humans

«El nou graduat serà el millor director de personal d'una empresa»

L'entrevista entre el degà de la Facultat de Ciències Socials de la Universitat de València, Ignasi Lerma, i l'orientadora María José Noguera, del Col·legi Martí Sorolla II, de València, juntament amb dues alumnes de segon de batxillerat d'aquest centre, Estela Ruiz i Marina Velert, ens introdueix en les novetats que incorpora el nou grau de Relacions Laborals i Recursos Humans. El professor Lerma ha coordinat el Llibre Blanc, publicat per l'ANECA (Agència Nacional d'Avaluació de la Qualitat i Acreditació) per adaptar la diplomatura al nou grau.

Coordinació: Magda R. Brox
Fotos: Miguel Lorenzo

MARÍA JOSÉ NOGUERA. En convertir-se en grau, la titulació incorpora una nova dimensió perquè abans es deia Relacions Laborals únicament i ara, Relacions Laborals i Recursos Humans.

IGNASI LERMA. Sí, en realitat el programa formatiu incorpora la titulació que teníem de segon cicle de Ciències del Treball, que també era un títol oficial de l'Estat espanyol i la diplomatura, i ho fon en un sol títol.

MARÍA JOSÉ. Quins són els aspectes més substancials de la transformació de la diplomatura al grau? Pot significar una millora amb vista a la incorporació laboral dels titulats?

IGNASI. Bàsicament el pas de l'una a l'altre ha produït tres canvis. En primer lloc, una adequació dels continguts de la carrera a les necessitats del mercat treball. En segon lloc, implica incorporar en la titulació la part de Recursos

Humans, que era una cosa que abans quedava més difuminada i difusa, i que sols s'impartia a través de programes propis de postgrau. I, finalment, comporta que els nostres titulats tinguen competències plenes, a través d'un sol títol, per atendre els dos grans àmbits de la formació que implica la carrera: les relacions laborals: gestió laboral de les empreses, tràmits davant l'Administració, etc., i els recursos humans.

MARÍA JOSÉ. El fet que ara incorpore formació sobre els recursos humans, pot solapar-se o entrar en col·lisió amb altres titulacions?

IGNASI. A diferència d'altres països, ací els Recursos Humans no obeïen a un títol oficial. Hi havia els programes de postgrau, on una sèrie de titulats de Dret, ADE Psicologia..., s'especialitzava en aquesta matèria, però quan es llegia les assignatures que estudiaven, era como si hagueren cursat Relacions Laborals, però en un nivell inferior, perquè es comprimia tot allò que ara s'estudia en la carrera. I és que en Relacions Laborals s'estudien dos anys de dret del treball, de dret sindical, de seguretat social, un any de legislació en seguretat i riscos laborals... Ara el nou graduat en Relacions Laborals i Recursos Humans serà el millor director de personal d'una empresa perquè és qui disposarà d'una visió més integral d'aquesta.

ESTELA RUIZ. Quin és el nivell de dificultat de la titulació?

IGNASI. No és una titulació excessivament difícil. Per aquells que tinguen un cert respecte a les matemàtiques els he de transmetre la tranquil·litat que els estudis pertanyen a la branca de les Ciències Socials i les qüestions de càlcul que s'hi estudien no són complexes. Tampoc no és una carrera excessivament memorística i ara, amb la reforma de graus, té una important component pràctica, amb un màxim de 55 alumnes per classe, en què es fa servir molt les noves tecnologies i amb menys monòlegs del professor en favor de moltes menys hores de classe i més treballs en equip.

MARINA VELERT. El mètode d'avaluació també ha canviat, ara és més com una avaluació contínua.

IGNASI. Sí, ara compten els treballs, la participació a classe, es valora una sèrie de qüestions, com l'aplicació del coneixement i no només l'examen.

MARINA. Quins estudis de postgrau podria realitzar en finalitzar el grau?

IGNASI. A la Facultat tenim set màsters i n'hi ha tres més directament vinculats al títol de grau de Relacions Laborals i Recursos Humans perquè cobreixen els tres nuclis substantius de la carrera. Podríem dir que el grau proporciona els continguts bàsics i necessaris, i els màsters, a la nova estructura universitària, es correspondria amb espe-

cialitzacions professionalitzants. Tots han estat avaluats per l'ANECA i ja s'estan impartint. Tenim el màster en Direcció i Gestió de Recursos Humans, que és un màster molt interdisciplinari perquè per tenir un bon professional en aquesta àrea es requereix estudiar economia, sociologia, psicologia, dret, medicina laboral, ADE... També oferim un màster en Polítiques d'Ocupació, que incideix molt més en sociologia, economia laboral, en aspectes sobre la Unió Europea i en tècniques d'investigació, i molt menys en psicologia, i també tenim un màster en Prevenció de Riscos Laborals, que és una de les assignatures pendents del nostre Estat, però és necessari abordar, a través d'un postgrau, qüestions tan importants com el *burning*, la salut laboral, l'ergonomia en el treball... Fins ara aquest màster era impartit per diferents entitats, però amb l'entrada en vigor de l'EEES (Espai Europeu d'Educació Superior) hi va haver un acord entre el Ministeri de Treball i el d'Educació perquè aquests màsters sobre salut laboral s'impartiren únicament en les universitats.

«No és una carrera excessivament memorística i ara, amb la reforma de graus, té una important component pràctica, amb un màxim de 55 alumnes per classe»

MARÍA JOSÉ. En la carrera hi ha tres itineraris que es corresponen amb aquests tres màsters. És imprescindible cursar aquesta via per després especialitzar-se a través del postgrau?

IGNASI. No, l'accés als màsters és públic i els estudiants poden haver cursat aquesta especialitat, ja que hi ha tres blocs d'optatives que s'ofereixen en l'últim curs, o no. De fet, obligatòriament, tampoc no han de fer una especialitat a través del grau es pot escollir assignatures dels tres blocs i confeccionar un itinerari propi però, lògicament el que realitze el postgrau en sintonia del grau i les pràctiques sempre estarà més preparat, però no és necessari. A més, el suplement europeu al títol que es dóna amb els nous graus reconeix l'optativitat cursada.

MARÍA JOSÉ. Quines són les particularitats o els punts forts d'aquesta titulació a la Universitat de València?

IGNASI. Som capdavanters en aquests estudis a la Comunitat Valenciana. De fet, en les avaluacions ministerials sempre hem eixit per damunt de la resta de títols en Relacions Laborals i de fet des d'ací coordinem el Llibre Blanc de la titulació, és a dir, el marc de referència seguit pel

D'esquerra a dreta, Marina Velert, María José Noguera, orientadora del Col·legi Martí Sorolla II, de València, Ignasi Lerma, degà de la Facultat de Ciències Socials de la Universitat de València, i Estela Ruiz. Marina i Estela són alumnes de segon de batxillerat del Martí Sorolla II i estan interessades a estudiar el grau en Relacions Laborals i Recursos Humans.

sistema universitari espanyol per adaptar les seues diplomatures als graus que exigeix Bolonya.

MARÍA JOSÉ. Quines competències haurà d'haver desenvolupat un professional en acabar la carrera?

IGNASI. Són diverses les competències. Per exemple és important que la persona estiga capacitada per a utilitzar tecnologies bàsiques a nivell informàtic, ja que treballem amb una administració que ja no depèn tant del paper; també és interessant que haja desenvolupat certes habilitats comunicatives perquè si el dia de demà aquesta persona ha de negociar, per exemple, un conveni col·lectiu, ha de ser una persona amb capacitat de dissertació i de saber exposar, no només allò que ha de dir sinó que aquest contingut que transmet s'entenga, i també ha de tenir sentit crític, que el que faça es corresponga amb certa justícia social i més una persona que es dedica a gestionar per exemple models de contracte. ■

MÉS D'UN MILER DE PLACES PER A PRÀCTIQUES EN EMPISES

Una de les forteses dels estudis de Relacions Laborals i Recursos Humans a la Universitat de València és la seua estreta relació amb el món empresarial. Anualment s'ofereixen més de mil places per a realitzar pràctiques en diversos organismes que van des d'empreses privades, com ara auditories, fins a entitats com el SERVEF (Servei Valencià d'Ocupació i Formació), la Federació Valenciana de Municipis i Províncies, i diverses conselleries. El nou grau incrementa més el nombre de pràctiques que abans es feien en la diplomatura. I, a més, presumiblement, el nou grau potenciarà els intercanvis amb Europa i permetrà que les pràctiques no dificulten la mobilitat. I és que tradicionalment les persones que cursaven una diplomatura com aquesta eren més reticents a participar en el programa Erasmus perquè l'estada havia de realitzar-se en acabar segon i el tercer curs era l'any dedicat a les pràctiques.

RELACIONS LABORALS I RECURSOS HUMANS

El grau en Relacions Laborals i Recursos Humans té per objectiu l'adquisició de la formació necessària per a comprendre, d'una forma integrada, la complexitat i el caràcter dinàmic del treball humà, atenent les perspectives jurídica, organitzativa, psicològica, sociològica, històrica, econòmica i de salut laboral. Proporciona una capacitació superior, tècnica i professional, adequada a les necessitats actuals plantejades des del món del treball, els agents socials i les empreses.

- Centre: Facultat de Ciències Socials
- Campus: Els Tarongers
- Web: www.uv.es/socials
- Tel.: 963 828 500
- Crèdits: 240
- Cursos: 4
- Places per a primer curs: 300
- Nota de tall del curs 2009-2010: 5,50 (PAU), 5,50 (FP), 6,12 (> 25 anys)
- Matèries de formació bàsica: 60 crèdits (54 de la branca pròpia)
- Matèries obligatòries: 120 crèdits
- Matèries optatives: 30 crèdits
- Pràctiques externes obligatòries: 18 crèdits
- Treball de fi de grau: 12 crèdits

«Utilitzem la biologia per a millorar la qualitat de vida»

L'orientadora Mónica Añón i els estudiants de batxillerat Carles Miguel i Pilar Urbano, de l'IES Albal, entrevisten Pedro Carrasco, professor de Bioquímica i Biologia Molecular i president de la comissió encarregada de dissenyar el grau en Biotecnologia. Aquests estudis representen una novetat en l'oferta formativa de la Universitat de València del curs 2009-2010.

Coordinació: M. R. Brox
Fotos: Miguel Lorenzo

CARLES MIGUEL. Quines aptituds han de tenir els estudiants interessats a fer aquest grau?

PEDRO CARRASCO. El graduat en biotecnologia és el professional que utilitza la biologia per a millorar la qualitat de vida a través de la tècnica, per tant, cal que mostre interès a conjugar la part científica amb la tecnològica.

MÓNICA AÑÓN. Trobe que els estudiants de batxillerat estan preocupats per tot allò que implicarà la reforma de la universitat per a convergir en l'espai europeu d'educació superior. Després del grau hauran de fer un màster necessàriament?

PEDRO. Ni de bon tros. El grau ja els capacita per a treballar. Lògicament per investigar i per a determinades tasques més específiques hauran d'especialitzar-se a través del màster, però no és indispensable cursar sempre un postgrau.

MÓNICA. Com se supervisa ara el treball personal de l'alumne?

PEDRO. Cada assignatura es defineix mitjançant una guia docent, que és quasi com un contracte amb l'estudiant en el qual definim la forma d'avaluació, les hores dedicades a cada activitat, la manera com fem les tutories. Evident-

Estudiants de primer curs del grau en Biotecnologia en un dels laboratoris de pràctiques de la Facultat de Biològiques de la Universitat de València.

«Hem reduït el nombre d'alumnes en cada grup i avaluem els estudiants no només mitjançant l'examen, sinó a través de la seua progressió»

ment, per calcular-ho hem fet una mitjana. Però, a més, hem reduït el nombre d'alumnes en cada grup i avaluem els estudiants no només mitjançant l'examen, sinó a través de la seua progressió.

CARLES. Un alumne de primer curs, amb quines possibles dificultats pot trobar-s'hi?

PEDRO. Sobretot, amb dificultats conceptuals com a conseqüència del canvi de sistema que comporta el pas de secundària a la Universitat. Un dels problemes a què s'enfronten els estudiants de primer prové del fet que estan acostumats que els professors els controlen més, i tot i que la nova metodologia docent de l'espai europeu d'educació superior es pareix més a la de batxillerat, no controlem tant l'assistència com als instituts. A més, també hem observat que alguns no es recorden de molts aspectes bàsics per a iniciar la carrera, però es una cosa que també passa amb els estudiants universitaris d'últims cursos sobre qüestions que hem abordat en primer. Així, que deu ser un problema del sistema.

PILAR. Hi ha pràctiques durant la carrera?

PEDRO. Sí, atès que és una carrera destinada a l'aplicació de tecnologies, el contingut pràctic hi és important i depèn de cada assignatura, però bàsicament totes tenen una part pràctica o bé l'assignatura es divideix en una part pràctica i una altra de teòrica.

MÓNICA. Quines assignatures de batxillerat hauria de triar un estudiant per arribar amb la millor formació a biotecnologia?

PEDRO. Principalment física, química i matemàtiques. Biologia, també podria ser. En qualsevol cas, un bon estudiant es posa al dia sense problema.

PILAR. Quina és la perspectiva d'inserció laboral per als graduats en biotecnologia?

PEDRO. Ningú no pot garantir que quan acabes la titulació tindràs treball, però jo sempre dic el mateix: si ets bo, siga quina siga l'opció que hages triat, trobaràs treball. D'empreses biotecnològiques, n'hi ha i, a més, es considera que aquest és un sector que indefectiblement ha de progressar. També és cert que competiràs amb bioquímics i, potser, amb metges, però amb biotecnologia et col·locaràs com en qualsevol altra carrera d'aquesta branca.

MÓNICA. Una persona que acabe biotecnologia, pot fer després un altre grau de la Facultat, com ara bioquímica, per completar la formació?

PEDRO. Personalment, més que recomanar fer dos graus, ja que ambdós comparteixen un tronc comú, aconselle en acabar treballar o bé, si la persona vol especialitzar-se i continuar estudiant, cursar un màster.

MÓNICA. A la Facultat de Ciències Biològiques, a més d'impartir biotecnologia teniu diversos graus relacionats amb la biologia, com bioquímica i ciències biomèdiques, i al campus hi ha enginyeria química.

PEDRO. L'enginyeria està més relacionada amb la indústria química, en general. Per exemple, en el sector de la ceràmica. Pel que fa a la biotecnologia, històricament està estructurada en quatre línies: la roja, que és biomedicina; la verda, tot el que afecta a organismes transgènics, la blanca, microorganismes, i la línia gris, ambiental. La línia roja correspon al grau de bioquímica i ciències biomèdiques, i les altres tres són l'àrea de la biotecnologia.

CARLES. A banda de les assignatures que ens has recomanat, per arribar a la carrera amb la millor preparació quins consells ens dones?

PEDRO. Com la demanda és elevada, és convenient esforçar-se a assolir un bon expedient, perquè a juny la nota de tall fou superior a 8, i a setembre es va quedar en un 7 molt alt. Per tant, cal tenir una bona nota.

MÓNICA. Hi ha especialitats en l'últim curs?

PEDRO. No n'hi ha. Hi ha diversitat d'opinions al respecte. Nosaltres som partidaris de no fer itineraris, perquè les empreses no volen especialistes, sinó que prefereixen formar-los al lloc del treball. En qualsevol cas, l'estudiant pot tenir una mena d'especialització si tria les optatives d'una mateixa àrea de coneixement. ■

D'esquerra a dreta, Pilar Urbano i Carles Miguel, estudiants de batxillerat de l'Institut d'Ensenyament Secundari d'Albal; Mónica Añón, orientadora d'aquest centre de l'Horta Sud, junt amb el professor universitari Pedro Carrasco, davant de l'Edifici Jeroni Muñoz, al campus de Burjassot.

UN GRAU PER A L'AVANTGUARDA TECNOLÒGICA DE LA BIOLOGIA

A la Facultat de Biologia de la Universitat de València, a més del grau en Ciències Ambientals, n'hi ha tres més: Biologia, que cobreix una àmplia parcel·la de la vida dins les Ciències Bàsiques (processos biològics, funcionament dels organismes vius, ecosistemes...); Bioquímica i Cièn-

cies Biomèdiques, que està més orientat a la part sanitària, hospitalària i farmacèutica de la biologia, així com també a la genètica i als aspectes de les bio-ciències moleculars; i Biotecnologia, que té diverses àrees de projecció professional, com ara investigació i docència, organismes transgènics, bioètica, biotec-

nologia industrial... D'aquesta manera, l'estudiant de Biotecnologia haurà de manifestar interès científic i investigador, amb un marcat caràcter emprenedor i innovador que li permeta desenvolupar-se en un sector amb gran demanda professional que requereix una formació constant.

BIOTECNOLOGIA

L'objectiu d'aquest títol és proporcionar les eines conceptuals, manuals i tècniques per a millorar els processos industrials i desenvolupar-ne de nous basant-se en el coneixement i la millora de les transformacions que porten a terme els éssers vius, amb aplicacions en àrees com ara l'agricultura i la sanitat.

- Centre: Facultat de Ciències Biològiques
- Campus: Burjassot
- Web: www.uv.es/biologia
- Tel.: 963 864 100
- Crèdits: 240
- Cursos: 4
- Places per a primer curs: 80
- Nota de tall del curs 2009-2010: 8,14 (PAU), 8,33 (FP) i 5,38 (> 25 anys)

- Matèries de formació bàsica: 60 crèdits (48 de la branca pròpia)
- Matèries obligatòries: 126 crèdits
- Matèries optatives: 30 crèdits
- Pràctiques externes obligatòries: 12 crèdits
- Treball de fi de grau: 12 crèdits

Audiovisuals a les aules de secundària i batxillerat?

Amb un taller en primer de l'ESO, una optativa de quart i una altra en batxillerat, l'Institut d'Ensenyament Secundari Faustí Barberà, d'Alaquàs, ha ordit un projecte d'alfabetització de l'alumnat en el llenguatge audiovisual que va més enllà de la formació d'espectadors perquè els incita a experimentar com a creadors audiovisuals.

Pilar Alfonso

IES Dr. Faustí Barberà (Alaquàs)

Al començament del 2009 vam saber que el Parlament Europeu havia aprovat un informe en el qual proposava la introducció a les escoles i als instituts de la Unió Europea d'una assignatura anomenada Educació Mediàtica. L'informe –aprovat per una majoria aclapadora–, a més d'insistir en la necessitat de desenvolupar en tots els nivells edu-

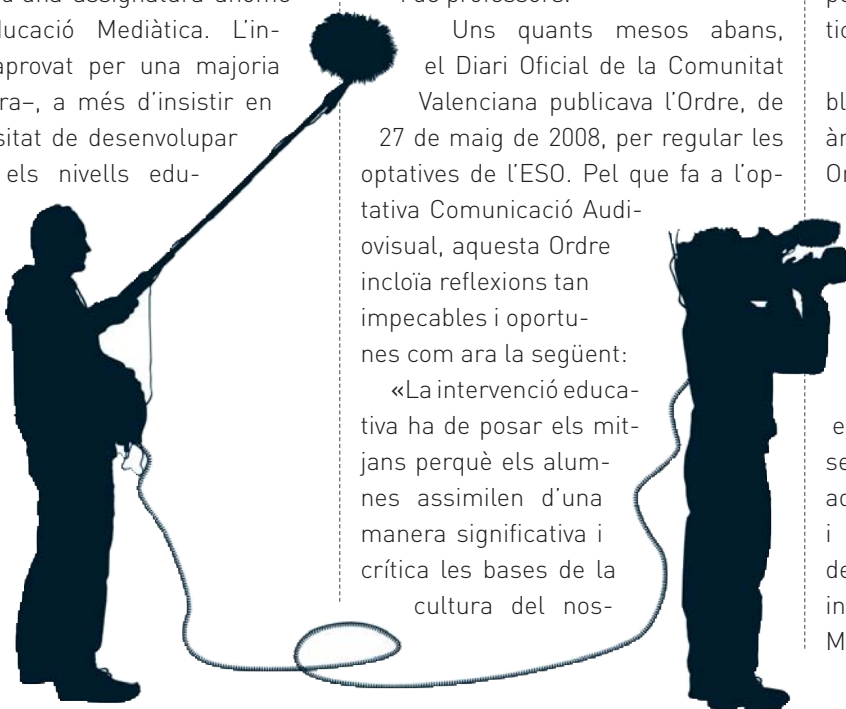
catius la capacitat per comprendre i valorar críticament els missatges dels mitjans, aconsella, com a pràctica, l'elaboració de productes audiovisuals amb la participació d'alumnes i de professors.

Uns quants mesos abans, el Diari Oficial de la Comunitat Valenciana publicava l'Ordre, de 27 de maig de 2008, per regular les optatives de l'ESO. Pel que fa a l'optativa Comunicació Audiovisual, aquesta Ordre incloïa reflexions tan impecables i oportunes com ara la següent:

«La intervenció educativa ha de posar els mitjans perquè els alumnes assimilien d'una manera significativa i crítica les bases de la cultura del nos-

tre temps a partir del llenguatge i de la comunicació audiovisual a fi que desenvolupen d'aquesta manera les competències bàsiques necessàries per aconseguir la seua realització personal i exercir una ciutadania crítica en la societat democràtica».

Per inversemblant que pugua semblar, després de l'irreprotxable preàmbul que acabe d'esbossar, la nova Ordre ha significat la desaparició de l'optativa Redacció i Disseny de Premsa i la marginació de la de Comunicació Audiovisual. Si, abans de l'Ordre, els alumnes d'ESO podien estudiar unes setanta hores de Comunicació Audiovisual en qualsevol dels quatre cursos de secundària, ara només poden cursar aquesta optativa en primer d'ESO, i només els alumnes que no hagen de reforçar cap de les assignatures instrumentals: Castellà, Valencià i /o Matemàtiques.

Tot just en el moment en què la UE proposa una assignatura d'educació mediàtica, la nostra Conselleria d'Educació decideix desarticlar un model que havia funcionat satisfactòriament a molts centres de la Comunitat Valenciana, si més no des de l'any 1995. Curiosos paradoxes!

Quin és, doncs, l'espai i el temps específics i reals que preveu el currículum actual per a l'educació audiovisual en secundària, més enllà de les rèmores de la transversalitat? La resposta és senzilla: només un taller de dues hores setmanals en primer d'ESO i per a un nombre molt reduït d'alumnes. Queda, però, una altra petita esclatxa: en quart d'ESO hi ha una optativa (una hora setmanal!) anomenada Treball Monogràfic d'Investigació, oberta a les propostes de cada centre. Una oportunitat innegable per dirigir el treball dels alumnes

cap a l'estudi i la investigació de les velles i noves pantalles audiovisuals.

En primer de batxillerat trobem, de moment, l'únic reduït per abordar el món audiovisual d'una manera extensa i continuada (quatre hores setmanals). Es tracta de l'optativa València: Llengua i Imatge. A l'IES Faustí Barberà dediquem una bona part del temps d'aquesta optativa al relat clau del segle XX: el cinema (història, moviments, directors...). I ho fem en un doble vessant: el d'espectadors analistes i el d'incipients creadors de ficcions audiovisuals. La recomanació del Parlament europeu sobre la producció audiovisual no és cap novetat per a nosaltres ni per a molts altres centres escolars valencians: fa 25 anys que arrancà Cinema Jove Escolar de la mà d'Adolfo Bellido i Angel San Martín. Després s'hi sumà Forolmatge d'Alzira, i darrerament no hi ha festival de cinema i/o vídeo que no

tinga una secció escolar: l'Inquiet, de Picassent; Mira'm, de Sueca; Ches-teSpanta; fins i tot els Premis Tirant. A les pantalles d'aquests festivals han mostrat, any darrere any, els seus treballs alumnes d'un grapat d'IES de llarga trajectòria: J. M. Parra (Alzira), Miguel Hernández (Alacant), Blasco Ibáñez (Cullera), Arabista Ribera (Carcaixent), Marjana (Xiva), M. Sanchis Guarnier (Silla)... I, és clar, l'IES Dr. Faustí Barberà, d'Alaquàs.

Serà una llàstima que la marginalització de l'optativa en secundària prive molts alumnes d'experimentar com a creadors audiovisuals i, cosa més important, els escamotege una formació tan útil i necessària com a espectadors conscients, actius i responsables. ■

1. Fotograma del curtmetratge *A fosques* fet pels alumnes de l'Institut d'Ensenyament Secundari Fausti Barberà d'Alaquàs.

2. Tres dels estudiants del curtmetratge *A fosques* durant el procés de gravació.

3. Fotograma del curtmetratge *Off* de l'Institut d'Ensenyament Secundari Fausti Barberà d'Alaquàs.

A FOSQUES (curs 2008-2009)

«Per fer una bona pel·lícula, primerament hem de tenir un bon guió, després un bon guió i, finalment, un bon guió». (SAM GOLDWYN)

Això és el que ens va dir la professora el dia que vam començar a pensar en el nostre curt. A classe érem molts per ser una optativa (el poder de l'audiovisual!), així que ens vam separar en tres grups. Cada grup havia de buscar una idea i desenvolupar-la al màxim. Ens va dir: «No agafeu la primera idea... Millor: no agafeu les tres primeres idees, eixes al fem. Fixeu-vos en les següents, i eixes, tal vegada, aconseguireu que resulten acceptables», o una cosa semblant. Al cap d'algunes setmanes vam decidir-nos pel tema de les drogues: «Des d'ara, aquesta idea és de tots, i entre tots hem de desenvolupar-la».

Del llarg procés que ha significat la realització del nostre curt, podríem remarcar:

- La cerca de testimonis sobre gent addicta a diferents drogues en webs, llibres i revistes...
- La importància dels plans ideats en el moment de gravar i que resultaren fins i tot millors que els que havíem pensat durant dies i dies mentre escrivíem el guió.
- La decisió d'incloure l'actuació en directe d'un grup musical i tota la preparació que va implicar abans i després de la gravació. Són coses que van apareixent sobre la marxa i després agafen molta força.
- Com a actors, podem dir que l'experiència és força positiva per a tots. És a dir l'actuació pot ajudar-te a l'hora de tractar amb amics, companys i professors. T'ajuda a llevar-te la vergonya i a expressar-te millor.

A fosques és la nostra primera experiència com a realitzadors d'un curt, però pensem que, si l'espectador sap llegir entre línies, hi trobarà moltes coses que a primera vista no es veuen. Almenys, això és el que nosaltres preteníem.

Rosana Martínez i David Parreño
Alumnes de Valencià: Llengua i Imatge

OFF (curs 2003-2004)

Ja fa alguns anys que vaig acabar l'institut. I la veritat: com trobe a faltar aquells temps! En la memòria m'han quedat molts moments inoblidables però, sens dubte, n'hi ha un que sempre em fa somriure: la realització del curtmetratge *OFF*, en l'assignatura d'audiovisuals de primer de batxillerat. Jo, aleshores, quan eixia de l'institut passava una gran part del temps a l'Escola de Teatre d'Aldaia. Actuar era el meu somni. De fet, continua sent-ho, per això estic estudiant Art Dramàtic. Sempre ho he sabut, volia fer d'això la meua professió. I aquella assignatura va significar molt. Sense dubte, un abans i un després.

Quan començarem, estava nerviosíssima. Em trobava davant d'un projecte diferent, una cosa que res no tenia a veure amb les matemàtiques, el llatí o la filosofia. Un projecte que a mi, realment, em motivava. La meua companya, Alba Muñoz, i jo ens dedicàvem a perseguir la professora aclaparant-la amb les nostres idees. Volíem fer un curt de por, potser, perquè l'adolescència és així, no? Terrorífica... No fou fàcil deixar per escrit totes les idees boges que ens passaven pel cap. El rodatge fou tremendament divertit, però el que més recorde és l'ambient de treball en equip que es creà. Cadascun de nosaltres (11 alumnes) complia la seua funció tan bé com sabia. Foren un dies *de cine*, i mai millor dit. Recorde la primera escena que gravàrem. Es tractava d'un supertràveling en què es mostrava l'entrada dels alumnes a l'institut. Jo, tota vestida de negre com la xica *rara*, havia de fer un recorregut d'uns cinc metres i la càmera m'havia de seguir. Amb les finestretes del cotxe abaixades i amb molta cura perquè la càmera no tremolara, el nostre company Guillermo Rueda aconseguí gravar un tràveling del qual ens sentírem orgullosos. La qüestió era eixa. Amb un material precari i les millors ganes del món, aconseguir comunicar allò que volíem dir. El resultat importa poc. Però l'experiència i l'aprenentatge són incalculables.

Marta Santandreu
Protagonista d'*OFF* i de *La pregunta*

CINEMA

en clau d'anàlisi

Espai Cinema és un projecte d'innovació educativa de l'Escola de Magisteri desenvolupat amb el suport del Vicerectorat de Convergència Europea i Qualitat de la Universitat de València. Enguany celebra la tercera edició d'una activitat que aprofita l'atractiu de les històries cinematogràfiques per convidar a la reflexió participativa sobre el nostre entorn.

Eduard Ramírez

El cinema mou al debat amb una assistència mitjana que supera les quatre-centes persones. Aquest és el resultat d'un projecte sostingut per una colla de professors i professores que imparteixen docència a l'Escola Universitària de Magisteri Ausiàs Marc. De primer destaca el caràcter interdisciplinari, que permet enriquir les reflexions diverses que plantegen les pel·lícules seleccionades, a partir de múltiples reunions, propostes creuades i formació específica. Nieves Ledesma i Juli Hurtado, respectivament dels departaments de Didàctica i Organització Escolar i del d'Expressió Plàstica, Musical i Corporal, coordinen un grup de 12 docents de 6 departaments i 8 àrees de coneixement diferents. «Tots compartim dues passions, el cinema i l'educació, i volem acostar-nos al cinema per pensar en les realitats socials i educatives, a més de conèixer el llenguatge audiovisual i gaudir-ne», en resumeix Hurtado.

Una part important de l'èxit de la iniciativa és degut a la implicació del professorat. Per la seua disponibilitat a treballar les sol·licituds dels participants i perquè el projecte troba ramificacions dins les aules, amb la realització de treballs que vinculen les seues matèries amb els continguts d'aquestes pel·lícules. I, al capdavall,

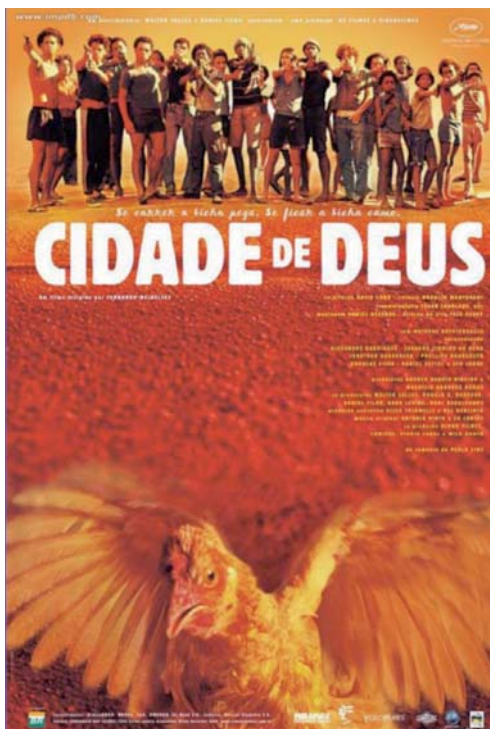
per l'obertura que anima de cap a cap el projecte. A *Espai Cinema* pot acudir l'estudiantat, ja siga de Magisteri, d'altres titulacions oficials i també de La Nau Gran, el programa de formació per a majors de 55 anys de la Universitat. També hi poden participar els membres del professorat i personal d'administració i serveis.

L'ús de les tecnologies de la informació també aprofita per a la fluïdesa en el desenvolupament de l'activitat. *Espai Cinema* té un web propi (www.uv.es/cinemag) i un bloc (espaicinema.blogspot.com) que serveixen a la participació interactiva, a la difusió de notícies i a la consulta de materials pedagògics. Hi podem trobar des de les fitxes que introdueixen les pel·lícules fins a comentaris i convocatòries interessants per als aficionats al cinema com ara cicles del Col·legi Major Lluís Vives, el MuVIM o Ca Revolta. Iniciatives que ajuden a reflexionar sobre el fons i la forma de cada pel·lícula, i de l'art cinematogràfic en general.

Un poder profund i extens

A fi d'animar els debats posteriors i ajudar a conèixer realitats amb què convivim, *Espai Cinema* aporta vivències d'aspectes relacionats amb els temes proposats. Els dies 11 i 12 de novembre foren convidats tres joves

09/10
espainema
 escola de magisteri
 UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

afiliats a l'ONCE. Per a Juli Hurtado, «perquè ens poden donar molta llum sobre els aspectes relacionats amb la vida de persones amb deficiència visual. La seua educació, les seues motivacions, la interacció amb la societat... I de segur seran exemples que ens mouran a la reflexió». Aquestes persones inquietes i actives són David Ramírez, Patty Bonet i Miguel Martí. Ramírez és periodista de l'emissora local de Bunyol on fa «de tot una mica». Hi dirigeix dos programes, Universo abierto i Cine a ciegas, participa en la tertúlia del programa de Ràdio 9 La calaixera, i pertany a la Coral Allegro de l'ONCE. «Amb la música treballo, gaudisc, m'emocione i sempre m'aprofita de teràpia. També m'agrada molt el cinema i la

literatura. Em deixa captivar per qualsevol història que conte alguna cosa interessant, ja siga llibre, cançó o pel·lícula», explica David.

Bonet també és periodista, membre de la Coral Allegro i col·labora en el programa *Cine a ciegas*. A més ha treballat en auditoria de mitjans i en la producció i la presentació del programa *Al peu del carrer*, de Radio Intereconomía Valencia, i forma part del grup de teatre Atiza. «Com a amant del setè art, escric crítiques, notícies i reportatges sobre cinema en el web www.losdiasoscuros.com», diu Patty, que també té diversos premis literaris de relats. Martín és llicenciat i treballa a la Unitat Tiflotècnica de la delegació territorial de l'ONCE, «dedicada

al conjunt de tècniques destinades a millorar la qualitat de vida de les persones amb deficiències visuals, amb més autonomia diària». Fet i fet, una barreja de participació, coneixement directe d'experiències i aportacions múltiples que troben la clau en la força de les imatges del cinema. Un poder profund i extens, que es fa palès en l'opinió de l'estudiant Rafa Minguet: «Quan decidí ser mestre, en tenia una sèrie de motius. Després del que he vist a la sessió d'*Espai Cinema* d'avui, m'he adonat que n'hi ha un de més valuós pel que necessita arribar a ser mestre. Perquè el més important és que el mestre aconseguisca transmetre valors, i per a poder-ho fer, cal que en tinga». ■

[Programació de cinema

Aquest curs, *Espai Cinema* inclou la projecció de sis pel·lícules, una per cada dimecres i dijous de les tres setmanes amb horari flexible que organitza l'Escola de Magisteri al llarg del primer quadrimestre. Les setmanes d'horari flexible és una iniciativa de l'Escola de Magisteri de la Universitat de València per la qual es reserva dos dies a la setmana per a fer activitats que necessiten, com ara *Espai Cinema*, un horari més extens.

Cine, pobresa i exclusió

Ciutat de Déu

Dimecres 14 d'octubre

Els quatre-cents cops

Dijous 15 d'octubre

Cine i diversitat

Ballar en la foscor

Dimecres 11 de novembre

El color del paradís

Dijous 12 de novembre

Cine i animació

Persèpolis

Dimecres 9 de desembre

Toy Story

Dijous 10 de desembre

A partir d'aquest programa s'introdueix el debat sobre la infància, l'educació, la situació de la dona, la pobresa i la diversitat, entre d'altres. I encara més, perquè amb l'obertura a la posada en comú de les opinions i a l'esment d'experiències vitals sovint silenciades, els participants també hi guanyen uns coneixements introductoris al llenguatge cinematogràfic. Tot plegat, una proposta de creixement en la confrontació d'idees constructiva i en la capacitat analítica sobre la nostra realitat.

Projecte d'Innovació Educativa

Es projectaran sis pel·lícules a la Sala d'Actes de l'Escola de Magisteri amb cinefòrum en acabar la projecció.

L'assistència es convalidarà per 2 crèdits de lliure elecció.

Sempre en Versió Original Subtitulada.

Més informació en: www.uv.es/cinemag

EULALIA PÉREZ SEDEÑO

«Als llibres de text escolars,
normalment, no hi figuren dones»

F. Martí
Fotos: Miguel Lorenzo

Eulalia Pérez és professora d'Investigació en Ciència, Tecnologia i Gènere a l'Institut de Filosofia del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) i catedràtica de Lògica i Filosofia de la Ciència. El seu treball de recerca i les seues publicacions versen sobre diversos aspectes de la història de la ciència antiga i de la filosofia de la ciència. Especialment, ha esmerçat un esforç continuat de recerca, de reflexió i de divulgació envers la ciència, la tecnologia i el gènere, que li ha fet participar en projectes dedicats a analitzar la situació de les dones en el sistema educatiu i els estereotips sobre la ciència i la tecnologia en l'alumnat de secundària. Amb ella hem repassat les bases de les desigualtats entre homes i dones que es perpetuen encara a l'escola i s'arrossegueuen fins a la universitat.

Què és el currículum ocult que es fa servir per explicar les desigualtats entre homes i dones?

Són totes les normes i valors implícits a l'escola, en les relacions que es donen entre professors i professores i alumnes. No són evidents ni estan escrits. Per exemple, no està escrit a cap lloc que hages de donar més possibilitats d'intervenir en una aula a un xic que a una xica, però això el professorat ho fa. Amb aquesta manera d'actuar transmet als xics que poden intervenir, que tenen dret a parlar en qualsevol moment, i a les xiques, que han de ser pudoroses, mesurades.

És un exemple actual?

Sí, sí, és actual. Se sap que els xics i els homes, en general, interrompen sistemàticament més en les classes i en les reunions dels departaments. Sovint hi ha una dona que diu alguna cosa, no se li fa cas i al cap d'alguns minuts un home

diu el mateix que ha dit ella i es fa «oh!, quina idea més bona». Hi ha com una mena d'invisibilitat envers les dones.

És una actitud inconscient i molt arrelada?

I tant! L'any 1988, Marina Subirats i Cristina Brullet van publicar el llibre *Rosa i Azul*, un estudi a partir d'una mostra molt àmplia de deu mil xiquets i xiquetes de Catalunya. Una de les coses que van fer en aquest treball va consistir a ficar-se a les aules, on van comprovar les interrupcions sistemàtiques dels xics i també van analitzar com s'adreçaven els professors i les professores als xics i a les xiques. Encara que el professorat sabia la raó per la qual era analitzat, tot i així van trobar diferències en el tracte. Per exemple van observar que si una xiqueta dibuixava llacets i flors se la titllava de cursi, però si ho feia un xiquet, es considerava que era molt sensible. Això ho fem tots i totes sense adonar-nos-en, ja que és una cosa que ens ve per l'educació, ho tenim ficat ben endins.

Però ens pensàvem que l'ensenyament mixt eliminaria els estereotips de gènere i aconseguiria una educació igual per a dones i homes, una autèntica coeducació.

És clar. Però, en contra del que sovint volem fer creure o ens volen fer creure, l'educació no és solament el que es dóna a les aules.

Cada vegada menys.

I tant! Perquè, encara que és veritat que els xics i les xiques passen moltíssim temps a escola, reben estímuls i informació de molts altres llocs com ara la televisió, els videojocs, internet, els pares i mares i els amics i amigues. Encara que estiguen junts, reben missatges de desigualtat, que no de diferència, que és ben distint, perquè podem ser diferents i no ser desiguals, no? Si a les xiques els arriba contínuament missatges de desigualtat, com, per exemple, els estereotips que ixen als anuncis, en què sempre hi ha dones magnífiques posant amb una figura meravellosa, moltes volen ser models perquè damunt diuen que es guanyen un grapat de diners.

Però, actualment, la segregació de la dona no és tan explícita.

Doncs jo crec que és molt explícita, perquè no hi ha més que mirar la televisió. Encara que no vull generalitzar, en les sèries en què ens presenten dones professionals, si

te n'adones, la professió, en quasi tots els casos, és una cosa accessòria. A l'últim, l'estereotip és el mateix: la xica que vol aconseguir el xic i casar-s'hi o viure en parella i ho anteposa a la seua professió o a altres coses. Trobe que en aquest sentit no hem canviat molt.

La seua visió és més aviat pessimista.

No vull ser pessimista, però sí que pense que hem retrocedit una mica. Així com fa uns quants anys, per a un determinat sector de la població femenina, aquests estereotips eren mal vistos, ara, per a la gent jove, cada vegada ho està menys. Crec que, sobretot elles però també ells, pensen que això de la igualtat és una cosa de les seues mares, una cosa antiga que ja s'ha aconseguit. En un estudi recent que acabem de fer hem observat aquesta actitud. El que passa és que la realitat és tenaç i quan arriben al mercat professional, per exemple, constaten que se'ls paga menys o que se les contracta per a tasques per a les quals estan àmpliament preparades. En aquest aspecte estic una mica decebuda.

Què ha fallat?

L'educació és el que transforma la societat. Però no hem de pensar que l'educació és només l'ensenyament reglat. L'educació no formal s'ha descuidat, sobretot l'educació en valors. Potser ens hem centrat molt a ensenyar matemà-

«Potser ens hem centrat molt a ensenyar matemàtiques i informàtica, i ens hauríem d’haver preocupat que l’educació en valors amarara tots els ensenyaments»

tiques i informàtica, i ens hauríem d’haver preocupat que l’educació en valors amarara tots els ensenyaments. Tem que aquesta en pugua ser una de les raons. Encara que l’explicació ha de ser multifactorial. Avui, un xic o una xica, que està en una etapa de formació personal, veu que hi ha persones que guanyen molt ràpidament molts diners i no entenen per què s’han de plantejar una altra cosa. Amb això no vull generalitzar, perquè em consta que hi ha molts xics i xiques joves amb uns valors magnífics, però sí que hi ha una part important que dóna una mica aquesta sensació.

A la Universitat de València, el 69% de les persones matriculades són dones. Què les manté encara allunyades del món de la ciència?

Estan allunyades del món de la ciència les joves, i també els joves, ja que tenim un dèficit molt important de científics i científiques en sentit ampli, és a dir, de gent que es dedique al coneixement en general. La ciència no té una bona projecció social. Ara estem començant a aprendre que la recerca és clau per al desenvolupament econòmic. Estic d’acord que cal remarcar que la ciència i la tecnologia són importants per al desenvolupament econòmic, però sobretot, i per damunt de tot, pel que ens ha d’importar és perquè augmenta la nostra qualitat de vida, allarga la nostra esperança de vida o alleuja malalties. També és veritat que la ciència i la tecnologia produeixen problemes, no siguem maniqueus. A l’escassa consideració que té la ciència i la tecnologia per a la societat s’uneix el poc de prestigi que tenen els científics, el desconeixement que es té del que fan. Potser sí que se sap què fa un metge, o un advocat, però pregunta a algú què fa un físic, per exemple. La carrera acadèmica i investigadora implica molt d’esforç, i la relació entre l’esforç, el reconeixement social i la recompensa econòmica està descompensada.

Això no obstant, la dona ací i des de fa uns quants anys, va ocupant més espai en el sistema de ciència i tecnologia.

De fet, l’ha ocupat, excepte als llocs superiors, que són els que tenen reconeixement social. Sempre el prestigi d’un camp està en relació inversa amb el nombre de dones que l’ocupen. Sovint, la gent diu: «no entenem que Ale-

manya, que és un país amb una democràcia més arrelada que Espanya, té tan poques dones en el sistema de ciència i tecnologia». I a l’altre extrem trobem països com ara Turquia, que té un percentatge de catedràtiques altíssim, perquè a Turquia, com ha passat a Espanya fins a fa ben poc, la ciència no hi tenia cap prestigi social. A les dones també els pesa molt l’educació que reben per a cuidar els altres quan es troben davant la carrera academicoinvestigadora, que exigeix bastants sacrificis.

Heu estudiat i publicat diversos treballs sobre algunes dones científiques que han tingut un paper destacat al llarg de la història però que encara són molt desconegudes.

Si mires els llibres de text escolars, normalment, no hi figuren dones. Hi va haver una època que es cuidava més, però altra vegada s’han convertit en invisibles. L’altre dia em contaven que estaven fent una anàlisi sobre la imatge de dones als llibres de text ací, a la Comunitat Valenciana, i crec que només el 12% de les figures que hi ixen són femenines. Amb això és normal que les xiques pensen que la ciència i el coneixement no fan per elles. A més, els expliques una química, una física o una matemàtica en què no figuren les dones que han fet avançar aquestes disciplines amb les seues aportacions. Un dia vaig preguntar a un amic metge si sabia per què el test que es fa als nadons per veure si estan bé s’anomena Apgar. Em va contestar que era un acrònim d’aptitud, pols i no sé quantes coses més. Li vaig explicar que tenia aquest nom perquè el va inventar una senyora que es deia Virginia Apgar, de la qual mai no havia sentit a parlar. Així que no és que no n’isquen moltes que haurien d’eixir, sinó que fins i tot d’aquelles de les quals s’explica el que han fet, no apareix sovint el seu nom i en altres casos fins i tot ja se’ls lleva il·legítimament.

Falten models de referència per a les dones actuals que es vulguen dedicar a la ciència?

És important tant l’aportació de les dones al camp de la ciència al llarg de la història com la de les actuals. És important divulgar, per exemple, ara que està tan de moda l’astronomia, que la matèria fosca la va descobrir

«Cal estudiar quines conseqüències té la ciència per a dones i per a homes, quins interessos té, per a què serveix, qui beneficia, qui perjudica»

Vera Rubin. O que Henrietta Swan Leavitt va possibilitar el que coneguem com la constant de Hubble. Insistisc que si això no figura als llibres de text, les dones pensen que no fa per elles.

És un repte actual fer història de la ciència amb una perspectiva de gènere?

Diguem que és una història més recent. Recorde la primera vegada que vaig descobrir Marie Paulze. Ningú no la coneix perquè la fama la té el seu marit, Lavoisier. Aquesta dona era molt bona en el camp del dibuix naturalista i científic i, a més, va fer l'edició de tots els llibres del seu espós. La història de la ciència no solament són els grans descobriments. Per exemple, el paper de les il·lustradores fins que arriba la fotografia és molt important. Per a l'ensenyament a l'època moderna, els dibuixos eren clau, i en els segles XVII, XVIII i XIX hi ha il·lustradores molt bones. En un camp com ara la micologia es va destacar Beatrix Potter, però a l'últim es va dedicar a la literatura infantil perquè estava farta que la societat de naturalistes britànics no fera cas dels seus descobriments, que després han estat acceptats perquè eren molt bons.

Coneix l'assignatura Ciència per al Món Contemporani que s'imparteix al batxillerat?

Estic molt allunyada d'aquests temes, però reconec que és una oportunitat molt bona per donar una altra visió de la ciència i la tecnologia, i de fet sé que hi ha molts professors i professores de secundària als quals els agradaria treballar amb una perspectiva de gènere i no saben com fer-ho.

I quina opinió us mereixen les teories de científics actuals que, des de l'àmbit de la biologia i la psicologia, mantenen que hi ha diferències entre els homes i les dones, com ara quan proposen que el cervell masculí i el femení són distints?

Ens hem de preguntar per què aquest interès a utilitzar les diferències entre homes i dones per justificar desigualtats. Cal interrogar-se per la raó que hi ha darrere aquesta recerca, ja que moltes vegades són recerques absoluta-

ment espúries. Per què vull saber la diferència que hi ha entre el cervell de l'home i el cervell de la dona? No deu interessar més saber la diferència que hi ha entre un home intel·ligent i un home no intel·ligent? O entre una dona intel·ligent i un home no intel·ligent, per exemple? Aquestes preguntes són més interessants si el que volem és entendre el cervell humà o com és el nostre coneixement. Trobe que hi ha uns interessos solapadament nefastos. A la universitat no ens podem quedar només en la part històrica o en la part sociològica, sinó que hem d'analitzar els continguts de les nostres teories i de les nostres hipòtesis, cal estudiar quines conseqüències té la ciència per a dones i per a homes, quins interessos té, per a què serveix, qui beneficia, qui perjudica. Quan llegisc declaracions com ara les que va fer el genetista James Watson a propòsit dels negres, en què afirmava que no tenien capacitat d'abstracció, penses per què diu això? La major part d'aquests estudis, si els presentes a un físic o a un biòleg, et diuen que estan mal fets perquè parteixen d'una mostra de 10 individus o de 15 individus.

Creu que aquesta mena d'estudis no tenen el rigor mínim?

No, no el tenen. I després cal pensar una mica què pretenen justificar amb aquestes tesis sociobiològiques. Jo he estat en un seminari de Darwin a la London School of Economics en què s'afirmava que les dones cobren menys que els homes perquè estan determinades genèticament. S'intentava demostrar que genèticament som menys ambicioses i no busquem tant l'èxit en la nostra professió, raó per la qual rebem un sou menor. Això no és seriós i qualsevol persona que tinga un mínim de coneixements de lògica i de com es fa la ciència sap que no té fonament. Aquest tipus de teories no resisteixen la confrontació empírica, que és el que tothom ha de buscar quan té una hipòtesi i dissenya un experiment per comprovar si la hipòtesi és veritable o falsa. Segurament és més útil conèixer els canvis que es produeixen entre una persona amb Alzheimer i una altra sense Alzheimer, o entre una persona que té limitades les facultats verbals i una altra que no les té limitades. Quan es parla d'aquests estudis cerebrals, es presenten com si foren alguna cosa biològica i genètica, quan nosaltres som producte tant de l'evolució, de la nostra genètica, com de la nostra cultura. Això es veu molt bé en els estudis de rendiment escolar, que demostren que, més que el sexe, hi influeixen l'entorn familiar i el social. Un xic o una xica que viu en una família que té molts llibres a la seua disposició sol tenir, bé que hi ha excepcions, millor rendiment que una persona que no en té. ■

Eulalia Pérez Sedeño va participar el passat 4 de novembre en la Jornada «Els estudis de gènere en ciències i enginyeries». Aquesta activitat va estar organitzada pel Servei de Formació Permanent i va tenir lloc al campus de Burjassot de la Universitat de València.

Sobre el nou Màster en Professor/a de Secundària

El cascavell i el gat

A partir del curs 2009-2010, la Universitat de València ofereix el Màster en Professor/a de Secundària, destinat a formar i habilitar en l'ofici d'ensenyar aquelles persones que vulguen exercir la docència en centres públics, concertats i privats de secundària i batxillerat, com també en els cicles formatius o les escoles oficials d'idiomes. Aquest màster substitueix l'antic CAP (Curs d'Adaptació Pedagògica), un model que havia estat profundament criticat i que des de fa vora vint anys es trobava en una situació de provisionalitat permanent.

Gonçal López-Pampló

La implantació del màster és una conseqüència de la Llei Orgànica d'Educació (LOE) promulgada la primavera del 2006. En concret, l'article 100 estableix que «per exercir la docència [...] cal tindre les titulacions acadèmiques corresponents i la formació pedagògica i didàctica que el govern estableixca per a cada ensenyament». A més s'hi especificava que calia adaptar-se «al sistema de graus i postgraus de l'espai europeu d'ensenyament superior». L'ordre ECI/3858/2007, del Ministeri d'Educació, concretà el propòsit de la LOE i va determinar el marc bàsic per a l'habilitació docent. Finalment, el novembre del 2008, el Reial Decret 1834/2008 va establir les especialitats de secundària i donà el tret d'eixida a la posada en marxa del màster, alhora que rematava definitivament el CAP. Tenint en compte que el grau de Magisteri també la proporciona, el nou marc no resol la paradoxa que l'únic nivell en el qual es pot ser professor sense acreditar una formació pedagògica reglada és l'universitari.

Els estudiants del màster hauran de demostrar un nivell B1 en el coneixement d'una llengua estrangera. Al començament dels estudis es faran proves per veure si tenen aquest nivell o si han de treballar per assolir-lo. A més, la Universitat de València inclou la necessitat d'adquirir un nivell C1 tant en valencià com en castellà a l'acabament del màster.

D'acord amb l'ordre ECI, el nou model de formació del professorat consisteix en un màster de 60 crèdits ECTS (1.500 hores), dels quals 52 queden fixats en la mateixa normativa. Els 8 crèdits restants es distribueixen d'acord amb els criteris de cada universitat. En el cas de la Universitat de València, la Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació i l'Escola Universitària de Magisteri Ausiàs March han estat els centres encarregats d'acabar de configurar el programa. No era l'únic model possible: per a Ramón López, degà de la primera, «n'hi ha d'altres, alguns amb una solvència acreditada en uns altres països europeus, però els legisladors han establert unes regles del joc i, a partir d'això, a la Universitat li correspon fer el millor partit possible dins el terreny que han delimitat». Com queden repartits, doncs, els continguts del pla d'estudis? El màster es divideix en tres mòduls: un de genèric, de pedagogia general (12 crèdits); un d'específic, de didàctica aplicada (24 crèdits); i un de pràctic, que consisteix a fer pràctiques formatives en un centre educatiu (16 crèdits). Pel que fa als altres 8 crèdits, la Universitat de València en destina 4 al mòdul general i 4 a l'específic. D'acord amb López, el màster ofereix a l'estudiant uns fonaments psicològics, sociològics i pedagògics basats en la idea que el professor «no només ensenya sinó que educa». A més, a través del mòdul específic (en el qual s'ofereixen 20 especialitats distintes), li dona instruments per desenvolupar el currículum de la disciplina que va estudiar en el grau. Encara més, el màster ha d'ajudar a fonamentar estratègies per a la innovació i la formació continuada. I, sobretot, ha de permetre materialitzar l'aprenentatge teòric per mitjà d'un llarg pràcticum, que representa més d'un quart del pla d'estudis. Així, tot

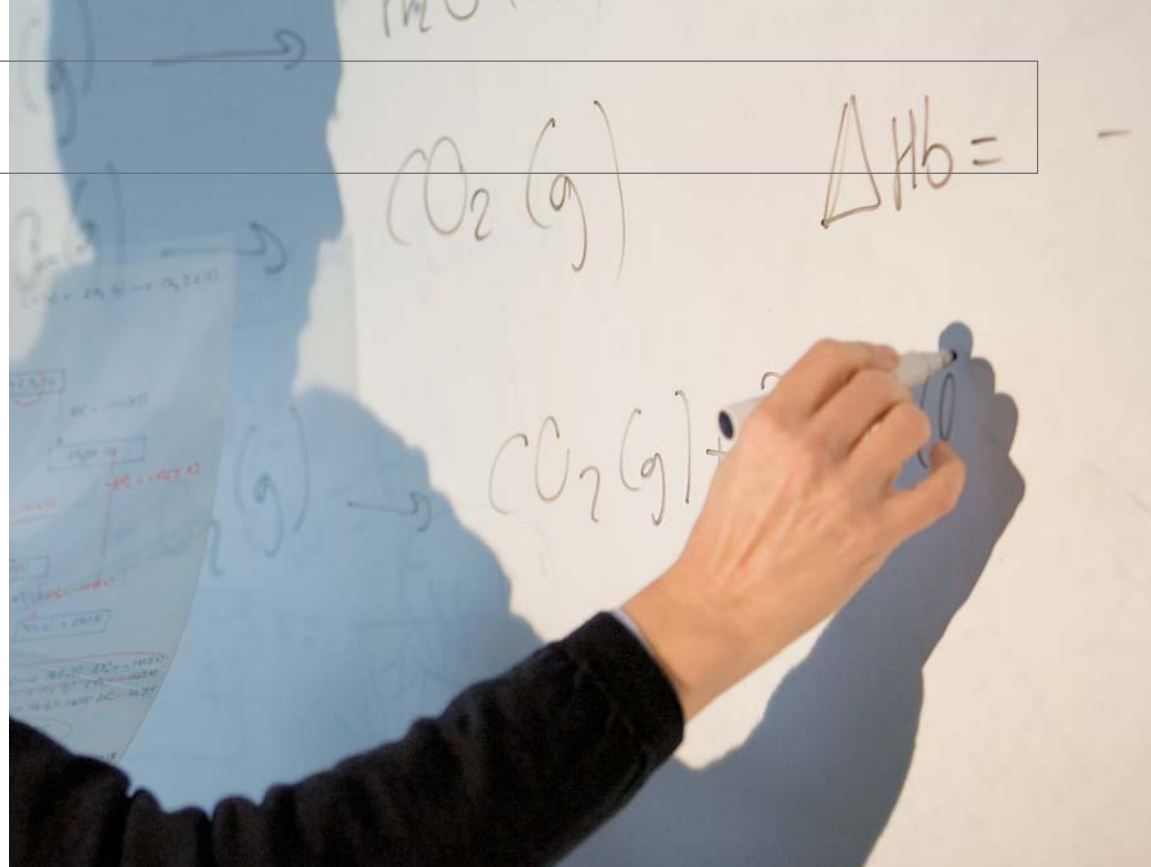
El màster és format pels mòduls següents:

Mòdul	Crèdits
Aprenentatge i Desenvolupament de la Personalitat	4
Processos i Contextos Educatius	8
Societat, Família i Educació	4
Complements per a la Formació Disciplinària	6
Aprenentatge i Ensenyament de les Matèries Corresponents	16
Innovació Docent i Iniciació a la Investigació Educativa	6
Pràcticum de l'Especialitat (amb el Treball fi de màster)	16

i que en tinga la consideració, aquest màster no es vincula a cap programa de doctorat ni s'orienta a la recerca, sinó que assegura una habilitació professional, regulada a través d'una normativa específica com en el cas de la medicina, el magisteri o l'advocacia.

En conjunt, el màster dona resposta a una necessitat manifestada durant dècades i constatada per totes les instàncies educatives: el CAP era totalment insuficient per convertir els llicenciats (especialistes en una disciplina) en professors (especialistes en educació). Des d'aquesta perspectiva, tant Ramón López com Óscar Barberá, director de l'Escola de Magisteri, coincideixen a remarcar que, si bé el màster podria ser millorable, oferirà una formació molt més sòlida que el CAP i, per tant, els professors arribaran més preparats per realit-

ENSENYAR \neq EDUCAR

zar la seua tasca. Una de les raons d'aquesta solidesa és la importància de les pràctiques: l'estudiant hi haurà de dedicar 400 hores i rebrà una tutela doble. D'una banda, hi haurà un tutor d'origen, que serà un dels professors del màster; i de l'altra, n'hi haurà un d'arribada, que serà un professor del centre d'ensenyament. A més, el treball de final de màster haurà d'estar totalment relacionat amb aquesta experiència pràctica.

Des d'aquest punt de vista, la relació de la Universitat amb els instituts és fonamental, com també les vies de col·laboració que s'establisquen amb la Conselleria d'Educació. De fet no es podran fer pràctiques a qualsevol centre sinó en els que s'hagen presentat voluntaris per oferir-ne i que, posteriorment, la Conselleria haja homologat. A més d'això, com destaca Barberá, el màster es nodrirà de professors contractats com a associats, cosa que, al seu parer, representa una recuperació de l'esperit original d'aquesta figura, ja que «professors d'institut de solvència i prestigi d'acreditats vindran a la universitat a formar els professors del futur». La docència, la completaran professors de plantilla i l'objectiu és, a mitjà termini, consolidar una base estable tant pel que fa al professorat com a la xarxa de centres de pràctiques.

El màster s'ha posat en marxa en molt poc de temps, cosa que, per al degà de Filosofia i Ciències de l'Educació és «una bona prova del compromís de la Universitat, tant amb els estudiants com amb el conjunt de la societat». Les dades així ho demostren: l'Agència Nacional de Qualitat (ANECA), encarregada de donar el vistiplau als plans d'estudis nous, va autoritzar-ne el disseny final el mes de juny de 2009. A l'acabament de la tardor començaran les classes per a les 1.200 places que ha pogut

El Servei General de Postgrau de la Universitat de València s'ha encarregat de l'organització i de la preinscripció del màster, atès el seu caràcter d'estudi oficial de postgrau. Per la seua banda, el Servei de Formació Permanent, que impartia el CAP des de feia més de dues dècades, ha col·laborat amb l'organització del màster posant a la seua disposició tota l'experiència acumulada, i també col·laborant en la campanya informativa sobre els nous estudis.

oferir la Universitat de València, tot i que la demanda encara és superior, ja que s'han produït 1.700 preinscripcions. Amb aquest escenari, López considera que caldrà un pla d'estabilitat econòmica per a un màster que, com rebla Barberá, ara com ara es financia únicament a través dels pressupostos de la Universitat i de la matrícula dels estudiants.

Els responsables dels dos centres de la Universitat de València que han dirigit la implantació acadèmica del màster són conscients que la constatació de l'esforç realitzat no amaga les dificultats amb què ens trobem. A partir de la idea que finalment s'ha reconegut que cal una formació específica per a l'ofici de professor, tots dos admeten que el canvi institucional, la magnitud del projecte i la seua importància social fan que resulte difícil saber quin serà l'abast de les millores introduïdes. Per això, encara que ja li han posat el cascavell al gat, ara cal que l'animalet no es torne a escapar. ■

Més informació: www.uv.es/sfp/master

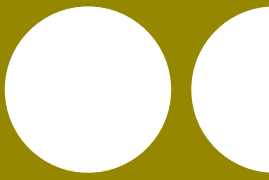
La Universitat de València implanta 22 graus

Aquest curs 2009-2010 s'han estrenat a la Universitat de València 22 graus que són el resultat de la implantació de l'espai europeu d'educació superior. Tant en els graus implantats enguany, com en els que estan previstos per al curs 2010-2011, n'hi ha que són transformació de les diplomatures, llicenciatures o enginyeries que ja impartia la Universitat de València i n'hi ha que són titulacions totalment de nova creació, com ara Biotecnologia, i Bioquímica i Ciències Biomèdiques. L'Escola de Magisteri, la de Fisioteràpia i les facultats de Biològiques, de Geografia i Història i de Farmàcia ja tenen

tots els seus plans transformats amb la nova estructura del grau, amb 4 cursos i 240 crèdits.

Quan finalitze el procés d'implantació dels graus, el catàleg complet inclourà 53 estudis de grau que, juntament amb els màsters i els doctorats que imparteix la Universitat de València, conformarà l'oferta més àmplia de les institucions universitàries valencianes.

Els alumnes que han començat els estudis de grau aquest curs 2009-2010 acabaran el pròxim 2014 i seran els primers titulats que ja faran la seua inserció professional amb un nou títol comparable amb els de la resta de les universitats de l'espai europeu d'educació superior.

OFERTA D'ESTUDIS PER AL CURS 2010-2011	BRANCA DE CONEIXEMENT DELS GRAUS
<ul style="list-style-type: none"> Grau en Llengües Modernes i les seues Literatures Grau en Filologia Catalana Grau en Estudis Hispànics Grau en Estudis Anglesos Grau en Filologia Clàssica Grau en Traducció i Mediació Interlingüística Grau en Filosofia Grau en Història Grau en Història de l'Art 	<p>ARTS I HUMANITATS</p>
<ul style="list-style-type: none"> Grau en Biologia Grau en Biotecnologia Grau en Bioquímica i Ciències Biomèdiques Grau en Ciències Ambientals Grau en Física Grau en Matemàtiques Grau en Química 	<p>CIÈNCIES</p>
<ul style="list-style-type: none"> Grau en Ciència i Tecnologia dels Aliments Grau en Farmàcia Grau en Nutrició Humana i Dietètica Grau en Logopèdia Grau en Psicologia Grau en Medicina Grau en Odontologia Grau en Òptica i Optometria Grau en Podologia Grau en Infermeria Grau en Fisioteràpia 	<p>CIÈNCIES DE LA SALUT</p>

En la Jornada Anual d'Informació als Centres de Secundària, que tindrà lloc el pròxim 27 de gener, es presentaran al personal directiu i d'orientació dels centres d'ensenyament secundari valencians totes les novetats relatives als graus que s'implantaràn el pròxim curs. Per la seua part, en les visites guiades que organitza la Universitat de València, cadascuna de les facultats i escoles mostraran amb detall als futurs universitaris tota l'oferta d'estudis renovada. ■

Redacció

OFERTA D'ESTUDIS PER AL CURS 2010-2011

Grau en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport
 Grau en Relacions Laborals i Recursos Humans
 Grau en Sociologia
 Grau en Treball Social
 Grau en Criminologia
 Grau en Dret
 Grau en Ciències Polítiques i de l'Administració
 Grau en Administració i Direcció d'Empreses
 Grau en Economia
 Grau en Turisme
 Grau en Finances i Comptabilitat
 Grau en International Business
 Grau en Geografia i Medi Ambient
 Grau en Informació i Documentació
 Grau en Periodisme
 Grau en Comunicació Audiovisual
 Grau en Pedagogia
 Grau en Educació Social
 Grau en Mestre/a en Educació Infantil
 Grau en Mestre/a en Educació Primària

BRANCA DE CONEIXEMENT DELS GRAUS

CIÈNCIES SOCIALS
I JURÍDIQUES

Grau en Enginyeria Informàtica
 Grau en Enginyeria Multimèdia
 Grau en Enginyeria Químic
 Grau en Enginyeria de Telecomunicació - Sistemes Electrònics
 Grau en Enginyeria de Telecomunicació - Telemàtica
 Grau en Enginyeria Industrial - Electrònica Industrial

ENGINYERIA
I ARQUITECTURA

Els ramals de Darwin

El bicentenari del naixement de Charles Darwin ha estat l'excusa de luxe per difondre entre el públic més jove no sols les teories evolucionistes sinó, i sobretot, les seues aplicacions pràctiques. La Càtedra de Divulgació de la Ciència de la Universitat ha estat la impulsora d'un programa que passeja unes quantes lliçons de vida pels centres d'ensenyament secundari del País Valencià.

Eva Llorenç

Si al senyor Darwin li hagueren dit que la seua teoria sobre l'evolució de les espècies mitjançant la selecció natural s'exposaria amb normalitat en centres d'ensenyament secundari, potser no s'ho hauria cregut. Lluny queda la data del seu naixement (febrer de 1809) i lluny queda també la data de commemoració del primer centenari per la Universitat de València (febrer de 1909). Llavors, l'homenatge, únic en tot l'Estat espanyol i liderat pel catedràtic d'Anatomia Pelegrí Casanova, va ser titllat de diabòlic i subversiu. Ara, dos-cents anys després i amb la teoria de l'evolució acceptada, la Universitat de València ha volgut recordar el naturalista anglès que va fer un pas de gegant en la comprensió de l'espècie humana, i també aquells que van ajudar a difondre les seues teories.

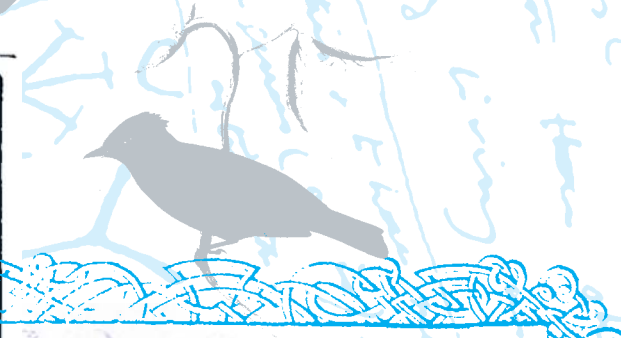
Amb la idea d'acostar a tot tipus de públic la figura i l'obra de Charles Darwin (1809-1882), la Universitat ha organitzat al llarg de l'any 2009 diverses activitats, des de l'exposició *Darwin. El seu temps, la seua obra i la seua influència*, inaugurada al Palau de Cerveró al febrer d'enguany, fins a la publicació del manuscrit en gran format

de *L'origen de les espècies* o el programa *Senyor Darwin, quina gran idea!* Aquest programa, impulsat per la Càtedra de Divulgació de la Ciència de la Universitat de València, està format per un cicle de conferències a la carta, una exposició itinerant i un concurs literari. Les tres accions divulgatives estan adreçades, fonamentalment, a centres de secundària i de batxillerat i als seus estudiants, tot i que també poden sol·licitar les conferències i l'exposició centres culturals, ajuntaments i altres entitats locals. La iniciativa ha comptat amb la col·laboració de la Caja del Mediterráneo, la Fundació Ciutat de les Arts i les Ciències, la Fundació Espanyola de Ciència i Tecnologia i l'Institut d'Estudis Catalans.

Vint lliçons de vida

L'exposició *Senyor Darwin, quina gran idea!*, de caràcter eminentment didàctic, ha estat comissariada pel professor de Zoologia de la Universitat de València i investigador de l'Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva, Joaquim Baixeras, i ha començat a voltar pels instituts

Darwin

- > 18 conferències a la carta
- > Exposició itinerant (amb quadern d'activitats)
- > Concurs literari (de pròxima difusió)

Les conferències i l'exposició es poden sol·licitar al llarg del curs 2009-2010 a:
cdciencia@uv.es

Més informació:
www.uv.es/cdciencia/darwin

aquest mes de novembre. Per fer-ne més fàcil la difusió, n'hi ha dues còpies que circulen simultàniament pels centres que la demanen, i sempre es pot complementar amb alguna de les divuit conferències, impartides per especialistes i que tracten temes diversos relacionats amb la teoria de l'evolució. El tarannà divulgatiu de l'exposició fa que no sols se'n beneficien els centres educatius, ja que es té en compte que aquests faciliten l'accés a qualsevol persona interessada pels temes biològics (mares, pares o veïns del barri).

El primer dels centres a acollir Darwin ha estat l'Institut Joan Lluís Vives de València. Durant quinze dies, el claustre de l'institut, lloc de trànsit d'estudiants i professors, ha servit de marc per a divulgar les aplicacions pràctiques de les troballes evolucionistes. La mostra consisteix en una selecció de vint panells cada un dels quals reproduïx un tema acompanyat d'il·lustracions. La selecció temàtica s'ha fet, segons Joaquim Baixeras, «pensant en aplicacions fàcilment recognoscibles dins la quotidianitat. La teoria evolutiva no sols té un marc teòric; la genètica, el

sexe, els virus i les vacunes també són evolució». De fet, cada un dels *leitmotifs* que introdueixen els panells –*Les diferències són importants, Reconstruir la història, Sexe, lluita i festeig*, etc.– semblen una lliçó de vida que dona peu a la consegüent explicació científica i també a les posteriors reflexions dels participants. A més a més, l'exposició va acompanyada d'un quadern d'activitats didàctiques que proposa una vintena d'exercicis i que serveix de punt de partida perquè el professorat treballi amb els alumnes els diferents temes que s'han anat despenjant al llarg de la mostra.

Al cap i a la fi, el vertader èmfasi s'ha volgut posar en la teoria de l'evolució i no tant en la figura de Darwin, perquè fins ara, com diu Baixeras, «la teoria de l'evolució és l'única explicació que tenim sobre la biologia i s'ha de veure com un fet normal i natural, davant la proliferació de teories i idees creacionistes».

Pròximament l'exposició visitarà les regidories de Cultura d'Algemesí i d'Elx, el Museu Arqueològic de Gandia, l'IES Benaguasil i l'IES Jaume II de Tavernes de la Vallidigna. ■

El professorat de secundària participa en l'OpenCourseWare

La Unitat d'Innovació Educativa de la Universitat de València (UdIE) impulsa l'OpenCourseWare (OCW), una iniciativa de recursos educatius oberts que participa dels moviments que utilitzen internet amb finalitats educatives. Aquest projecte, que forma part de RODERIC, el Repositori d'Objectes Digitals per a l'Ensenyament, la Recerca i la Cultura de la Universitat de València, és obert a la participació del professorat de secundària.

Redacció

La publicació lliure de materials educatius en format digital per a ser compartits mitjançant OCW va ser creat per l'Institut Tecnològic de Massachusetts (MIT) l'any 2001. La Universitat de València n'ha pres com a referència l'OCW del MIT, on s'inclouen materials d'ensenyament secundari, i ha decidit engegar una secció similar amb l'objectiu de crear un dipòsit de materials, elaborats i utilitzats per docents de secundària, que puga esdevenir lloc de referència per als estudiants i professors d'aquest nivell educatiu. La convocatòria per a participar-hi en aquesta iniciativa per compartir recursos docents estarà oberta durant tot el curs acadèmic i se'n pot enviar la sol·licitud en qualsevol moment.

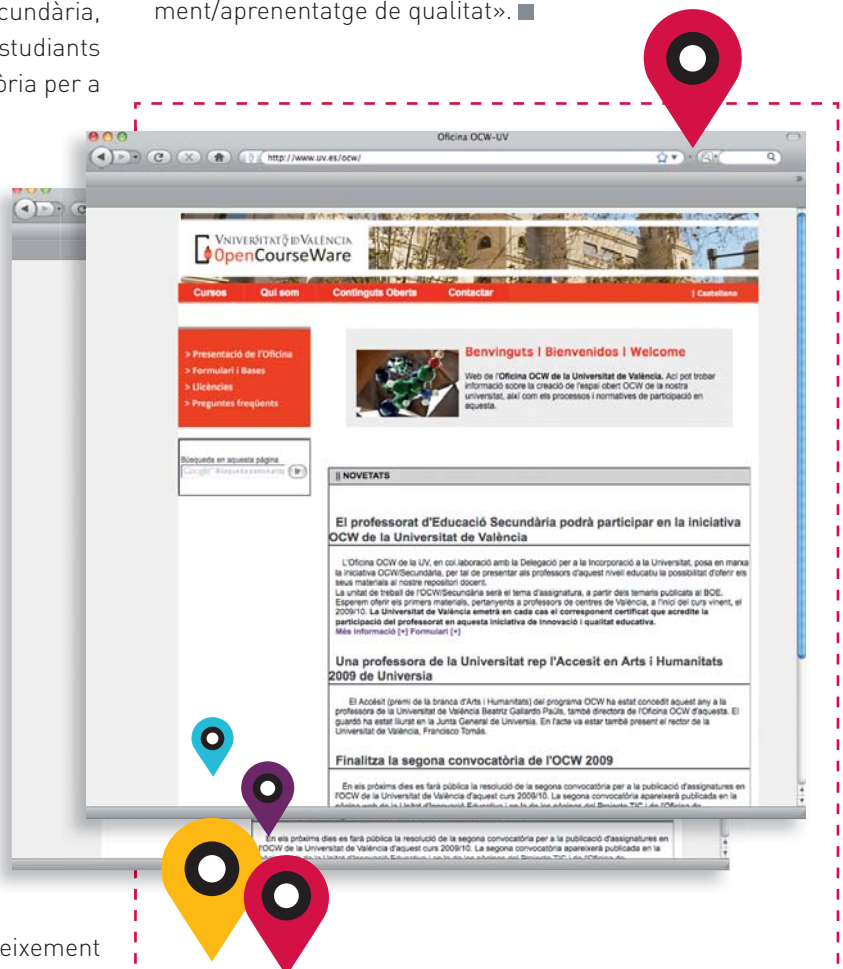
Perquè siguen publicats en l'OCW-UV/ Secundària, els materials docents han d'estar en un format digital i s'ha d'especificar el programari necessari per a la seua utilització. S'han d'ajustar a un tema de l'assignatura segons els temaris establerts en el currículum de batxillerat a la Comunitat Valenciana, tot incloent-hi la dimensió teòrica (textos, presentacions...) i, si s'escau, aspectes pràctics (problemes, exercicis, pràctiques, anàlisis...).

A partir dels materials rebuts, la Delegació per a la Incorporació a la Universitat, en col·laboració amb la Unitat d'Innovació Educativa, en farà una selecció per a la publicació.

Actualment, ja hi ha tres propostes publicades corresponents a unitats acadèmiques de Grec, Tecnologia i Anglès i, a hores d'ara, l'Oficina OCW de la Universitat de València està tramitant l'obtenció de l'ISBN per a cada curs acadèmic amb l'objecte de contribuir al reconeixement institucional d'aquesta publicació.

La Universitat de València es va adherir ja fa temps a la Declaració de Berlín de 2003, on es defensa l'accés lliure al coneixement. Per a Beatriz Gallardo, directora de la Unitat d'Innovació Educativa, «això s'ha de reflectir en molts dels nostres hàbits de funcionament, i n'és un preci-

sament el tractament que fem dels materials docents i la nostra manera de concebre la docència». Per a Gallardo, amb aquesta iniciativa de recursos educatius oberts i la participació del professorat de la Universitat de València i dels qui treballen en batxillerat «hi ha l'oportunitat de mostrar a la resta de la comunitat acadèmica, i en realitat a tota la xarxa, el compromís amb processos d'ensenyament/aprenentatge de qualitat». ■

El professorat interessat a incloure materials docents en accés obert en el repositori OCW-UV/ Secundària, pot accedir a www.uv.es/ocw o enviar un missatge a ocw@uv.es

L'autoritat moral no es basa en la por

La promulgació de la Constitució el 1978 i la posada en marxa de la Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació de la Universitat de València el mateix any, són els punts de partida de *La letra sin sangre entra. Testimonios sobre la educación en la España democrática (1978-2008)*. Aquesta publicació ha reunit trenta-cinc signatures de professors i professores d'aquesta facultat, participants de l'evolució de l'ensenyament a Espanya durant aquestes tres dècades. Des dels diferents punts de vista que cadascú aporta, assistim a una reflexió conjunta al voltant d'allò que l'educació ha aconseguit al nostre país els darrers anys i dels reptes que encara té per davant. **Jesús Jornet, catedràtic del Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació, n'ha estat el coordinador de l'edició.**

CAROL BORRÀS

Com ha estat coordinar aquest projecte?

Des del principi, hem tingut el recolzament de tota la Facultat. Ha estat un orgull treballar durant un any amb els autors, tots amb una trajectòria molt reconeguda, que sense cap tipus de restricció han escrit lliurement les seues opinions, reflexions o memòries sobre l'educació en aquests trenta anys.

Quines conclusions traïem en girar la mirada cap a aquell temps?

Feliçment, crec que està clar que és possible canviar qualsevol situació, per molt negativa que aquesta siga amb la implicació de tots els sectors socials.

Fa trenta anys es reivindicava una escola democràtica i lliure, allunyada de lemes com *la letra con sangre entra*. Ara amb un dels nivells d'indisciplina a les aules més elevat d'Europa es parla sovint del concepte d'autoritat. En què ens podem haver equivocat?

Crec que no és bo acceptar que ens hem equivocat. Espanya va passar d'una estructura social que homogeneïtzava valors, costums i idees –en la qual l'autoritat s'imposava principalment com a conseqüència de la por– a una altra situació, la democràtica, en què l'autoritat naix del respecte. Per això, més que errors

crec que tenim problemes de desenvolupament social. S'ha prioritzat el concepte d'estat del benestar com a estat protector, en el qual sembla que les responsabilitats són de l'altre. Potser siga més urgent emfasitzar un discurs que reclame la responsabilitat individual i el paper que cal que juguem envers nosaltres i envers la resta, perquè efectivament vivim en un estat democràtic i una societat del benestar.

Un dels articles afirma que «tenim el millor sistema educatiu de la nostra història [...] i, malgrat això, els problemes pareixen també més greus que mai». Cap on hem de dirigir els esforços?

Crec que els problemes que es manifesten, com el fracàs escolar o la indisciplina, no són exclusius del sistema educatiu. Cal una anàlisi calmada que identifique quins són els factors que poden dinamitzar-se per a una millora educativa a curt i llarg termini. Així, per exemple, cal tenir en compte que vivim en la societat de la informació. Els agents educatius s'han diversificat i han adquirit molta importància tots els que es donen de manera informal. L'escola en moltes ocasions no pot contrarestar la força d'altres agents de referència. Habitualment, els problemes que s'identifiquen van més enllà dels continguts educatius: cal una atenció especial a la formació

Jesús Jornet, a la Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació de la Universitat de València.

de les persones pel que fa a actituds, valor, emocions... com a substrat del desenvolupament individual i social.

És partidari d'una llei d'autoritat del professor com la que planteja impulsar la Comunitat de Madrid?

En aquest moment, no. Crec que és una resposta parcial a un problema més general. Caldria analitzar-ho dins d'un pacte social per a l'educació en el qual s'implicaren els diversos agents i sectors que participen en l'educació. En qualsevol cas, l'autoritat moral no es basa en la por, encara que alguns pensen que, en aquest moment, és la manera més immediata per a obtenir un petit canvi.

Precisament el ministre de Cultura ha iniciat els contactes per a aconseguir l'esperat pacte per l'educació. Quins principis hauria d'incloure perquè fóra realment efectiu?

Crec que és molt positiu que, com a punt de partida, els dos partits

majoritaris estiguen buscant l'acord, almenys formalment. Una vegada aconseguit el pacte a nivell polític, s'ha d'aspirar al pacte social. L'educació és cosa de tots i cal implicar en el pacte els agents socials que influeixen, directa o indirectament, en ella. Perquè siga efectiu, crec que el més important, i el més complicat d'aconseguir, és que hi haja un acord sobre la base comuna que han de compartir els ciutadans de l'Espanya democràtica, i ací entrem en el terreny de les actituds, valors i emocions. És en aquest aspecte on més desacord s'ha donat. Només cal recordar la polèmica sobre educació per a la ciutadania. En qualsevol cas, allò que importa és aconseguir un acord que permeta donar estabilitat al sistema educatiu. Un sistema solament donarà resultat si se li dona temps.

Creu que es donarà més importància a l'avaluació dels sistemes educatius que la que se li ha donat fins ara?

Jesús Jornet Melià (ed.)

La letra sin sangre entra. Testimonios sobre la educación en la España democrática 1978-2008, Publicacions de la Universitat de València, València, 2009, 402 p.

Foto: Miguel Lorenzo

El desenvolupament de l'avaluació seguirà avançant amb tota probabilitat, com a la resta de països moderns i democràtics. Crec que l'establiment d'una cultura de l'avaluació és paral·lela al desenvolupament d'una societat democràtica. És una funció lògica, necessària. De tota manera, s'ha d'aspirar a una altra utopia: que es pugui independitzar del poder partidista.

Quin paper tindrà el Pla escola 2.0?

És un bon objectiu, però li falta claredat. Cal gestionar les diferències entre les comunitats autònomes a l'hora d'incorporar les noves tecnologies, perquè el resultat pugui ser homogeni per al conjunt de l'Estat i que no es donen desfases indesitjables entre comunitats. A més, les infraestructures sense més no són suficients per a la incorporació positiva de les TIC. Hi ha molt treballat entre pedagogs i professors que s'hauria de tenir en compte

La letra sin sangre entra. Testimonios sobre la educación en la España democrática

perquè el pla tinguera l'efecte desitjat. Això sí, és necessari que s'escolten els especialistes en la matèria. Al llibre trobem contribucions de reconeguts especialistes com Jesús Suárez o Àngel Sanmartín.

És la innovació educativa una peça fonamental per a una educació de qualitat?

Sens dubte. La qualitat educativa depèn en gran mesura de la capacitat d'adaptació progressiva a les necessitats i possibilitats socials, tecnològiques... que es van produint. Per això, i més en l'actual societat de la informació, cal insistir especialment a dotar les persones amb aquesta competència. Per desgràcia, actualment hi ha un problema de perspectiva. Hem volgut adaptar-nos tant a les necessitats de l'alumnat que hem caigut en allò de «donar-li peix i no ensenyar-li a pescar». Aquest és una altre dels errors d'enfocament que Europa està mirant de corregir.

La formació professional continua sent una assignatura pendent.

Ha millorat molt en els darrers anys. De tota manera, crec que el punt d'inflexió per a la FP es donarà quan aconseguim que la seua imatge social siga tan desitjable com la que tenen els estudis superiors. Per a això, no solament s'ha de millorar l'oferta, sinó també la demanda, que s'hi acosten alumnes que la trien perquè els agrada, no perquè pensen que no poden accedir a un altre tipus d'estudis.

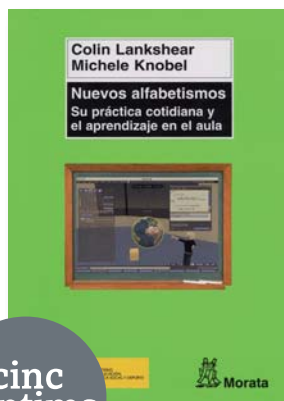
Estem preparats per a la convergència educativa amb Europa?

Francisco M. Aliaga Abad, Gonzalo Almerich Cervero, Pilar Aznar Minguet, Consuelo Belloch Ortí, Francisco Beltrán Llavador, José Antonio Benavent Oltra, Paz Cánovas Leonhardt, María José Carrera Gonzalo, Jesús Conill Sancho, Adela Cortina Orts, José Ignacio Cruz Orozco, Juan Escámez Sánchez, Juan Manuel Fernández-Soria, Rafaela García López, Bernardo Gargallo López, Vicente Garrido Genovés, José Gimeno Sacristán, José González Such, Jesús M. Jornet Meliá, Ramón López Martín, Manuel López Torrijo, Fernando Marhuenda Fluixá, Ricard Mari Mollà, Jaume Martínez Bonafé, María Jesús Martínez Usarralde, Alejandro Mayordomo Pérez, María Luisa Monera Olmos, José Peirats Chacón, Petra María Pérez Alonso-Geta, Guillermo Quintás Alonso, Cristina Sales Arasa, Àngel San Martín Alonso, Bernardino Salinas Fernández (Dino), Joan Maria Senent Sánchez, Jesús M. Suárez Rodríguez

dUcaciÓ

Crec que sí. No tenim problemes especials que ho impossibiliten. Però igualment, hi ha elements de base que caldria cuidar especialment: potenciar el valor social de l'educació com a factor de desenvolupament individual i social, així com atendre la millora dels elements instrumentals. No és possible un desenvolupament complet de la competència d'aprendre a aprendre si ens falten instruments com ara el coneixement científic matemàtic, el llenguatge, els idiomes... ■

cinc
cèntims

«Que en l'educació alfabetitzadora s'estiguen utilitzant les anomenades 'noves tecnologies' no significa que es tracte de nous alfabetismes. Menys encara implica que els aprenents estiguen desenvolupant, criticant, analitzant o, fins i tot, adquirint una competència tècnica destacada en el terreny dels nous alfabetismes.»

**Colin Lankshear
i Michelle Knobel**

**Nuevos alfabetismos.
Su práctica cotidiana
y el aprendizaje en el aula**

Ediciones Morata i Ministeri d'Educació, Política Social i Esport, Madrid, 2008, 272 p.

Manual de dibujo científico i naturalista

Carles Puche i Jordi Cabrera

Càtedra de Divulgació de la Ciència de la Universitat de València, València, 2009, 165 p.

Carles Puche i Jordi Cabrera, dos il·lustradors científics de reconegut prestigi, ens ofereixen un producte útil, didàctic, estètic i de qualitat. El llibre és una barreja d'art, coneixement, observació i destresa, i ens mostra pas a pas com fer un dibuix científic i les diferents tècniques que s'hi utilitzen. El manual pot interessar a qualsevol persona que vulga tenir un primer contacte amb la il·lustració científica i també al professorat d'assignatures afins –des del Dibuix fins a les Ciències de la Terra i Mediambientals–, ja que inclou un gran nombre d'il·lustracions i de descripcions anatòmiques de peixos, d'insectes, de rèptils o d'ocells, entre altres.

Intervención socioeducativa en grupos

Joan Maria Senent

Cuadernos del Departamento de Educación Comparada e Historia de la Educación, Sèrie Minor, núm. 35. Publicacions de la Universitat de València, València, 2009, 285 p.

Joan Senent és professor a la UV i té una llarga trajectòria en la pràctica de la dinàmica de grups. Fruit de la seua experiència, ens proposa una selecció de tècniques grupals adreçades als educadors que vulguen aprofitar-se d'aquest bagatge per als contextos educatius no formals o per a les aules de primària i secundària. Si bé l'autor reporta tota una sèrie de recursos utilitzats tradicionalment en la intervenció socioeducativa en grups, també inclou moltes tècniques grupals que ell ha dissenyat i comparteix els resultats pedagògics extrets de la seua aplicació.

**Escenarios de innovación:
educación y cultura común**

José Beltrán (coord.)

Col·lecció Polis Paideia. Editorial Germania, Alzira, 2009, 315 p.

Aquest volum és una compilació polifònica de diferents experiències d'innovació educativa que s'han dut a terme els darrers anys a l'EU de Magisteri Ausiàs March. Els més de trenta autors que col·laboren ens expliquen els seus projectes d'educació formal i no formal, tots ells amb la intenció de trobar nous espais que s'adapten millor a l'EEES. En els divuit articles que s'hi recullen, el cinema, la música o el joc són eines útils per abordar l'educació des de diferents angles en un intent d'acomplir els objectius didàctics i de contingut que incorpora la transformació de la diplomatura en grau.

Plató. Llegir La República (506b-541b)

Marta I. Moreno, Martín Pacheco, Guillermo Patiño, Guillermo Quintás, José M. Rubio (eds.)

Col·lecció Filosofia batxillerat. Publicacions de la Universitat de València, València, 2009, 117 p.

Per al estudiants de batxillerat, *Plató. Llegir La República (506b-541b)* és una magnífica oportunitat de fer-se preguntes i formar-se com a lectors qualificats. Per al professorat, aquesta proposta constitueix una eina per ajudar-se en la tasca docent de fer descobrir en tota la seua dimensió el text de Plató, lluny d'un aprenentatge memorístic de la filosofia. Val la pena destacar una declaració dels autors en les pàgines preliminars per entendre les raons fonamentals d'aquesta excel·lent proposta: «el tracte amb els textos ha de constituir un element fonamental i clau de la formació universitària».

www.uv.es/revistafutura

FUTURA

VNIVERSITAT
D VALÈNCIA